

منزل دَ منزل تا آغیل

نقل های آزرگی بلده تقویه سواد آموزی

فهرست عنوان ها

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
ارباب جُمعہ و بابہ محمد علی.....	۱
اُمید بلدہ مکتب رفتو.....	۲
اُمید دَ خاک برابر مُوشہ.....	۶
دُوتا کدو از خانہ.....	۷
رسیدو دَ یگ بازار.....	۱۲
وعدہ شاگردِ هوتلچی.....	۱۵
آجہ مہربان.....	۱۹
شاگردِ شُدو دَ هوتل.....	۲۲
سفر سُونِ پاکستو.....	۲۷
شاگردِ شُدو دَ هوتلِ علی حُسین.....	۲۹
خاهش از علی حسینِ هوتلچی.....	۳۲
شاملِ شُدو دَ کورسِ اِنگلیسی.....	۳۷

- ۴۰.....اَوَّلُ نُمْرَةٍ شُدُو دَ كُورسِ اِنْگِلِيسِي
- ۴۳.....عَلِي حُسَيْنِ پِگ رِه مِهْمُو مُونِه
- ۴۴.....رِفْتُو دَ اُتاقِ نَو
- ۴۵.....يَخْگِ فِرُوشِي وَ شامِلِ شُدُو دَ كُورسِ كَمپِيُوتَر
- ۴۸.....صاحبِ كَمپِيُوتَر شُدُو
- ۵۱.....مَعْلَم شُدُو دَ كُورسِ كَمپِيُوتَر وَ اِنْگِلِيسِي
- ۵۲.....مَشُورِه گِرِفْتُو از عَلِي حُسَيْنِ
- ۵۴.....آمادگِي وَ داخِلِ شُدُو دَ كَالِجِ
- ۵۶.....خَوَالِ گِرِفْتُو از عَلِي حُسَيْنِ
- ۵۸.....آبِه وَ بابِه مُحَمَّد عَلِي دَ كُوَيْتِه
- ۶۱.....پَس رِفْتُو دَ اَوْغَانِسْتان
- ۶۳.....واز كَدُونِ مایِنِه-خانِه وَ دواخانِه دَ بازارِ
- ۶۴.....ناجُورِي بَد
- ۶۵.....تَشْوِيقِ مَرْدُم بِلْدِه رِي كَدُونِ بچَكِيچا دَ مَكْتَبِ

آفت د بِلِه کِشت و کار..... ۶۸

خوش-بینی بِلِدِه آئِنِدِه رُوشوتِر..... ۷۰

سرخوردو قد یگ چوپون مال..... ۷۳

دردِ دِلِ جواد..... ۷۵

راه حل بِلِدِه مُشکِلاتِ مُردُم..... ۷۸

دَ نامِ خُدای که جانِ مِیدیه

قلم ره دَ نوشته کدو توانِ مِیدیه

منزل دَ منزل تا آغیل

نقل های آزرگی بَلدِه تقویِه سوادِ آموزی

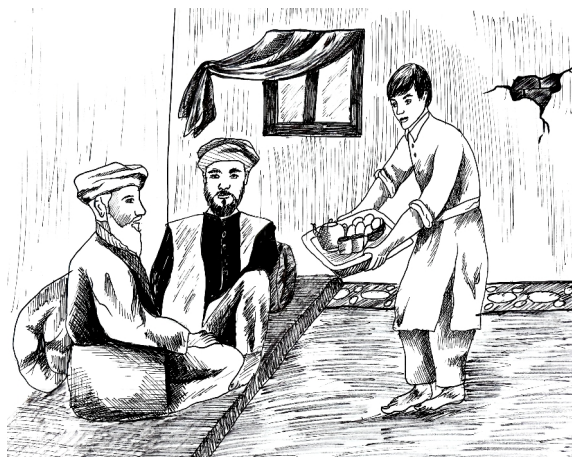
ارباب جُمعه و بابِه محمد علی

شروع بهار بود و دَ آغیل دَ بَینِ موی سفید و گبای نو از سرشته سالِ پیش

رُوی بلند بود. ارباب جُمعه که دَ آغیل از دیگرو کده خود ره هوشیارتر و

وُقی میگرفت یگ صباح پیش از چای صُبح خانِه مو آمد. اوخته ما کاسِه

خِیگینه و چِنکِ شیر ره گرفته دَ مهمون خانه بُردُم و دَ پیشِ ارباب و بابِه خو

ایشتم و خود مه از

خانه بُر شدُم.

ما دَ پیشِ خانه سر

مالها را میگرفتم و آیه

مه اونا ره قتی مُوکد.

اوخته دیدُم که بابِه مه و ارباب جُمعه از درگه مهمون خانه بُر شد و بابِه مه

خندیده بلند-بلند نقل مُوکد؛ ما دَ زندگی خُو اُو ره اُطور خوش-خُو نَدیده

بوُدم- خَم و چَم ارباب جُمعه و خوش-خُویی بابِه مه، مَره دَ چُرت اندخت.

اوّل، ازو پیش بابِه مه قد ارباب جُمعه اُوقس دوست نبُود که آلی دوستی

گرفتد و پای دِل یگدیگه خُو راه مورفت.

دوم، خیلی وخت شُد که بابِه مه قد ازمه دَ خُلق خوش نقل نکُدد، ولے یگ-

دفعه‌یی از آسمو دَ زمی تاه شُده مَره اُطور از تَی دِل خُو باچی گُفت که

قریب بوُد زبون شی رَگ شُنه.

اُمید بلده مکتب رفتو

دو روز پیش از اَمده ارباب جُمعه مکتب بهاری شروع شُد و اَمقراغون مه

گله گله سُون مکتب مورفت، لیکن ما که بے اجازه بابِه خُو پای باله

نمی‌تَنِستُم، مندُدم که بابِه مه چیز مُوگه. بعد از اَمده ارباب جُمعه رنگ و

وَنگه بابِه مه جَلو شُد و بخاطر خوش-رفتاری بابِه مه دَز مه ام جُرأت پَیدا

شُدْد. ما پیشِ خانه هوشرو بُرده شِشتُدم که آوازِ آیِه مه اَمد و اُو دَز مه گُفت:

”باچِی مُحمد علی، نانترِ شیرِ دَ مَنِه کاسه دَ پالوی سَبَدِ مشکُولِه آسته و دُو

دانه خَیگینه تَی-قوغی دَ مَنِه تاغِ بیخِ دیگدو، رفته اونا ره بُخور و از پسِ مال

سُون کوه بورُو-“

ما از جای خُو باله شُدِه سُون خانه رفتُم و خَیگینه ها ره از تاغ و نانترِ شیرِ ره

از پالوی سَبَدِ مشکُولِه گِرِفْتُم و دَ خوردو شُدْم. دَ امزُو عَیتِ یگِ دفعه وشورن

مه دَ نَقَلایِ بابِه مه و اربابِ جُمعه رفت که مَنِه خُو مُوگُفت: ”باچه، اِرَبی

باچه آسته، اُمی آلی وخت شی یِه، اُو رَقَمِ تالِ ترِ آلی آسته، هر طرف که اُو ره

تاوِ بَدی، تاوِ مُخورِه-“ اوخته ما دَ دِلِ خُو خیال-پَلو زده قد خود خُو گُفْتُم:

”اگه ارباب از خاطرِ ازی اَمده بَشِه که بابِه مَرِه راضی کنه و ما بعد ازی

مکتب بورُم؛ ما تا زنده اَسْتُم دُعاگوی شی اَسْتُم-“ بعد از چند لحظه خیال-

پَلو نانِ پَطیرِ مغزی ره دَ پُشتِ خُو بَسْتِه کُدم، بُلونِ خُشک کده و نَمک ره دَ

شَخ لَیْلَن گیری کده دَ جیب خُو ایشْتُم و تَیاقِ بادامی ره از پسِ درگه گِرِفته

سُون کوه رَیی شُدُم. از پالوی دیوال که تیر مُوشْدُم اُمُو وخت ام یگ دفعه

دیگه نقل های مزه-توی بابِه مه و ارباب جُمعه دَ گوشای مه پیچ خورد و دِل

مَره بسم خوش کد و تَب خوش و سِرِ شوق از پسِ مالا سُون کوه رِفْتُم.

هوا گرم شُد و ما سُون سایه خُو توخ کده تَخْمین زَدُم که ساعت شاید قریبِ

دوازده بَشه. اوخته مالا ره از چارطرف آی هُود کده جم کَدُم و سُون کمارِ کوه

دَ پالوی چشمه آورده خاو دَدُم و خود مه دَ پالوی چشمه شِشته نانِ پطیری ره

از پُشت خُو واز کَدُم

و بُلُو و نَمک ره از

جیب خُو بُر کده نوش

جان کَدُم. دَ اُونجی

نقل های ارباب جُمعه و بابِه مه بسم دَ دِل مه تَو خورده میمَد و ما خیال-پَلَو

زده دَ چُرتِ مکتب، صِنف، تخته و تباشیر رفتُم و قد خود خُو گُفتُم: ”امِیگاه

دَ خانه مو نقل های نَو آسته، نقل ازی که صباح چیز رقم مکتب بورُم. بابِه

مه شاید تا آلی بلده مه تَبراق و کِتاب های مکتبی و پِزار خریده بشه؛ خُدا

کنه که پِزار مه کلو تنگ یا پِراخ نَبشه، چُون راه مکتب دُور آسته.

چِرپاس که هوا خُنکتر شُد و مالا ام نَشقار کده کوره خُو ره خالی کد، راه

اُفتَدُم سُونِ پیتو چَرَک-کلو، جایی که عَلف شی دَ نام بُود. وخت مه امی رقم

تا بیگاه دَ دِل پیتو تیر شُد و جلغِه سایه پِراپر مالا ره جم کده تا نزدیکِ آغیل

بُرَدُم و خود مه راهِ خُو ره کِل کده سُونِ لَبِ جَر رفتُم که جان خُو ره بُشویم،

چُون فکر کُدُم که صباح شاید وخت نَتَنُم و بیگاه ام باید گاه خاو کُنم. ما جان

خُو ره صاف شُشتُم تا صباح دَ مَنِه امقُراغون خُو کلو خاک پُرک معلوم نَشَنم.

بعد ازو سُونِ آغیل راه اُفتَدُم تا دَ بُلونِ خانه رسیدُم و دیدُم که امِیگاه ام دَ

بلِه دیوالِ ازمو جَم-جَمک آسته.

اُمید دَ خاک برابر مُوشه

اوخته قد خود خُو گُفتم: ”یا دیگه چیز شَرَدَله راه اندخته؟“ نزدیکِ خانه که رسیدم بچکیچای آغیل هَلَهله کده سُون مه اَمَد و یکی ازوا کوی کده گُفت:

”بچه محمد علی، تُو ره اِمسال چوپون مالای آغیل خودون مو شنده.“ آواز اَمزُو باچه اموطور دَ گوش مه بورُو-وبیه کد که اُو یگ دفعه گُفت، ولے ما صد دفعه شِنیدم. قَرِیب ده دَقه دَ جای خُو ایسته مَندَم و پایای مه از حرکت مند، تمام جان مه میلرزید و اُمیدی که بَلَدِه مه پیدا شُد دَ یگ لحظه دَ خاک برابر شُد. اوخته ما دَ رُوی خاک شِشته پُشت خُو ره دَ دیوال گِل تُو زَدَم و صد رقم چُرأت راس و دروغ از دِل مه تیر و بیر شُد. ما از پگ نَوَمید شُدَم:

از خودخُو، از بابِه خُو، از ارباب جُمعه و از تمام آغیلگی. تمام جان مه کَرخت شُد. بچکیچای آغیل از چارطرف مه سُون مه تُوخ مُوکد و مُسَخندی کده سُون خانه های خُو مورفت. ما تازه فامیدم که خوش-خویی صباحگاه

بابه مه از چی خاطر بُوده و تازه سر مه دَرک شُد که ارباب جُمعه از چی
خاطر قد بابِه مه رفیقِ دَم-بَلِه-دَم شُدَد.

دُوتا کدو از خانه

قصه کوتاه، ما از خانه رفتو دِست باله کُدم. رفتُم گوشه تر از آغیل، جایی
که فکر مُوکُدم اگه یگو کس از پس مه بُر شنه مَره پيدا نَمیتنه. ما خود خُو
ره دَ قدِ کوه های رُوی دَ رُوی آغیل تاشه کُدم. دَ اُونجی دَ بیخِ یگ قاده دِراز
کشیدُم؛ مندگی چوپنی از یگ سُو، چُرتِ آینده تَرِیک از دیگه سُو، هرچِقیس
کوشش کُدم خاو نَبُرد و دِل مه آرام نَگِرِفَت. دَ سر مه هر رقم نَقشه های نُو
میمَد و فکر مَره پَریشان مُوکَد. اوخته ما قد خود خُو گُفتم: ”ما دَ سر دُو
راهی اَسْتُم و از بختِ بَد هر دُو راه ره نابَلَد اَسْتُم. راهی ره که بابِه مه خوش
دَره، شاید بَلَدِه خود شی خُوب راه بَشِه، ولِی بَلَدِه ازمه هیچ خُوب نییَه.“ تا
پاس شاو چُرت زَدُم و دَ دِل خُو یگ راه جور کده گُفتم: ”مورُم، هرچی که

شد مُوشه، چُون رفتو بَلَدِه مه دُو فایده دَرِه: اگه یَگو جای رَسیدُم و درس خُو
 ره خاندِه تَنِسْتُم که خیلی خُوب مُوشه و میتنُم ازی طَریق دَ مقصد خُو بِرِسُم-
 ولِے اگه کَلو سخت بُود و نَتَنِسْتُم که خُنْدِه خُو شُنُم، پس میبُم- غَیتیکه پس
 بیبُم بابِه مه از خاطری که نَشْنِه امی باچه باز ام راهِ خُو ره گِرِفْتِه یَگو طرف
 بوره دِیگِه دَ فِکر چوپو شَنْدِه مه نَمُوشه و حتماً مَرِه مَکْتَبِ رِیی مُونه و بازم
 ما میتنُم دَ مقصد خُو بِرِسُم- ” تا صِباحِ امی رَقَم دَ چُرْت بُودُم و امی که دامون
 هوا خط کد، تَنَلِه کده از جای خُو بالِه شُدُم و تَبْرَاقِ چوپتی ره دَ سِرِ یَگ
 سَنگ که دَ پَالُوی مه بُود ایشْتُم و کمر خُو ره بَسْتِه کده سُونِ راهی رِیی شُدُم
 که فِکر مُوکُدُم مَرِه یَگو جای دُور از آغیل مِیرِسنِه، جایی که شاید موتر ام
 بَشه-

از چاشتِ پِیشَنِه روز تا یالی نان ام نَخوردیم و دِیگِه قَصْدِ خانه رفتو ام نَدَرُم-
 کم کم راه مورُم و دزی چُرْت اُفتَدیم که ما تازه پای بِلِه چارده سالگی میبُم-

آیه مه امی گب ره گُفتُ: ”تو دَ وختِ پوجی پَیدا شُدے و عبدُل باچه مُوسیٰ
 زوار ام دَ امزُو غَیت پَیدا شُدّه که بابّه شی تاریخ پَیدا شُدّه ازو ره دَ پُشتِ
 قُرآن نوشته کده.“ ما آهسته آهسته دَ راهِ خُو مورفتم و دَزی چُرت بُودم که
 وختی ما یگو جای برسم، اگه مره از خاطرِ ریزه بُودون مه کس دَ کار نَگیره و
 ما نان خُو ره پَیدا نَتتم چیز رقم شنه؟ تنها ای سوال نه، بلکه صد رقم سوالِ
 دیگه ام دَ دلِ مه تاو مُوخورد. ازی که ما قصدِ کُنه دَشتم تمامِ سوالای ره که
 دَ دلِ مه تاو مُوخورد پُرمُشت کُدم و خود ره دلِ دده دَ راهی که هیچ نَموفامیدم
 کُجا موره اِدامه دَدم. ما دَ حالیکه ریی بُودم سُون آفتو توخ کُدم و دَ دلِ خُو
 گُفتم: ”امیالی شاید غَیت چاشتِ بَزغله شُدّه بَشه.“ از گُشنگی دِست و پای
 مه سُست شُدّد و دلِ مه میلرَید.

از نیکبختی مه د تیلون راه یگ خانه برابر شُد و ما ام بدونِ طال و طول د

پیش امزو خانه تاه شُدَم. اوخته دیدم که یگ مامه خوش-خوی ساعت

نوسهگون خُو ره

تیر مونه. ما بعد

از سلام ددو

دستی امزو مامه

نان طلپیسْتَم. مامه که قد ونگه مه توخ کد، دیگه پُرسان نکد و رفت سون

خانه و زود قد یگ کاسه دوغ و دُو دانه نان پنجه-کش بُر شده د پیش مه

آمد. ما نان و دوغ ره گِرفته خود خُو ره د یگ سایه کش کدَم و مامه ام آمده

د پالوی مه شِشت. اوخته او از مه پُرسان کده گُفت: ”بچی، از کُجا آمده؟

عَجَب حلق-خُشک و لب-خُشک آستی.“ دل مره کوئیو گِرفت، و له دزی

چُرت اُفتدَم که اگه مُسافِرَت خُو ره امی رقم قد چُخرا و ماتم پیش بُبَرَم یقیناً

که جای نَمِیرِ سُم. کُتوک خُو ره تَر کدُم و یَگو رَقم شیرغل زد \ غم دِل خُو ره
 قورت کده گُفتُم: ”خالی، زندگی بَلندی و پَخچی کَلو دره. قِصه ازمه کَلو
 یَه و دَ ای دُو سِبه دقه تامو نَمُوشه. اَزو کده خُوب آسته که امی ره هیچ واز
 نَکنی.“ مامه سُون مه دِراز توخ کد و ازی که یِگ عُم تجربه دشت گُفت:
 ”بَچی، دَزی سِن و سَالِ کم خُوب مَثَل بَلدی، ولے چِیزی که ما فامیدیم، تُو
 دَ امزُو پَخچی شی از پای مَندے. گَب مَره اگه گوش مونی نان خُو ره بُخور و
 تُو امزینجه پس سُون خانِه خُو بورُو که آیه تُو از پُشت تُو بُر نَشْنه.“
 ما از هوشیاری امزُو مامه تعَجُب کدُم، ولے گَب شی مَره کَلوتر سِر نَنگ
 اُورد. ازی که دِل مامه نَرَنجه ما گُفتُم: ”خُوبه.“ لیکن دَ دِل خُو گُفتُم: ”تا
 لَچ خُو ره دَ جای نَکنُم، وَلَه اگه پس بورُم. ما قد خود خُو قَسَم کدیم که دِیگه
 چوپنی نَمُونُم.“ مامِه خَیر-دیده دَ غَیتِ رافتون مه یِگ دانه نانِ دِیگه ام دَز

مه دَد- شاید دِل شی دَز مه سوخت و یا ام شاید نذرِ سه شنبه‌یی بچکیچای
شی بُود-

وختیکه نان خوردُم و دَم پای مه راس شُد، ما کوره پُر و سُبُک پای ازونجی
راه اُفتدم-

رسیدو د یگ بازار

بعد از سه روز راه رفتو، عذاب‌ی کشیدو و گُشنه مندو تَسْتُم که خود ره دَ
یگ بازارِ دُور از آغیل خُو برِسْم- دَ امزُو بازار که نه نام شی ره بِلَد بُودُم و نه
کس ره میشنَخْتُم- از کالا و سر-و-رُوی مه معلوم موشُد که ما از یگو جای
دُور پای-پیده آمدیم- هر کس که مَرِه میدید سُون مه دِراز توخ مُوکد و دَ شان
مه موشُد که مرُدَم امزُو بازار یگ شی دَ بِلَه مه شَک کده که ما از خانه دُوتا
کدیم- ما ای طرف اُو طرف توخ مُوکدُم، گِیج مندُم و هیچ نَمُوفامیدُم که چیز
کار کُنم- بابِه خُو ره که نه، ولِی آیه خُو ره خِیله یاد کدیم- امی رقم از بازار

بُر شُدُم و دَ لبِ آو دَ یگ گوشه رفتُم که هیچ کس نَبُود. دَ اُونجی ام کالای
 خُو ره بُر کده شُشتُم و ام جان خُو ره؛ و دَ شان مه شُد که کم وری خَلقی شُدُم
 و قد خود خُو گُفتُم: ”ایمدفعه که دَ بازار رفتُم کَلو سو-سو شیوه و سربله
 توخ نَکُنُم تا چیز نادیده معلوم نَشْنَم.“ قد خودخُو امی رقم سرشته کده اَمُدُم و
 دَ بازار رسییُدُم و دیدُم که دَ پیشِ رُوی یگ خانِه دُو مَنزله یگ نفر دَرَو کباب
 پُخته مونه. بُوی خوشِ کباب مَره سُون خُو کَش کد و ما رفته دَ پالُوی امزُو
 مَرَدک کَلو دیر ایسته شُدُم. او چند دفعه سُون مه تیز توخ کد، دید که ای
 باچه رفتنی نییه. گُفت: ”او یچه، تُو اینجی چیز کار مونی؟
 کی ره کار دَری؟“ گُفتُم: ”کاکا، دَ کس کار نَدَرُم؛ گُشنه آسْتُم، ولِے پیسه
 نَدَرُم. موشه که بلَدِه مه یگ تُوته نان بدی؟“ گُفتِه امزی گب بلَدِه مه خيله
 سَخْت بُود، ولِے گُشنگی سر مه زور شُدُد. اَمُو نفر چیمای خُو ره اَلْگَک کده
 قد دم چیم خُو سُون مه توخ کد و هیچ چیز نَگُفت. ما خيله ترَس ام خورَدُم که

نَشْنَه مَرِه بَرْنَه یا زیاد قار شْنَه. وَلے اُو مَرْدک آشپَز ره کُوی کده گُفت:

“امزُو نان که از دِی شاوِ زیادی کُدْ بَلْدَه امزی باچه بِدی که بُخوره. دَ شان

مه زیاد گُشنه آسته.” ما خيله خوش شُدْم، رفتُم دَ مَنِه ازُو هوتل شِشْتُم.

یگ لحظه پاس تر یگ باچه که اَمقُراغ مه بُود یگ کاسه شوروا ره قد دُو و

نیم دَنه نانِ یخِ اُورده دَ پیش مه ایشْت. ما اُو ره خورده خود ره سیر کُدْم؛ مزِه

امزُو نان دَ عُمَر از یاد مه نَموره.

وَعِدِه شَاگِرْدِ هَوْتَلِچِی

اُمُو باچه که دَز مه نان اَوُرْدُد بعد از جم کدُونِ دِستَرخو آمده دَ پَالُوی مه

شِشت و از مه پُرسان کده گُفت: “سیر کدی بَرار؟” ما گُفتُم: “آرے، سیر

کدُم؛ خَیر بِنِگری بَرار-” بسم پُرسان کد: “بچه از کُجا آستی و کُجا

موری؟” از گب شی فامیْدُم که دردِ هِرْدُوی مویگ چیز آسته- ما گُفتُم:

”بَرار، تا اینجی که رسیدیم دَ هیچ کس راس خُو ره نِگُفتیم، ولے قد ازتو پِگ

شی ره مُوگُم-” اوخته دَزُو گُفتُم که ما از ورس بامیو آسْتُم و دِلِیلِ دُوتا کده

خُو ره ام از اوّل تا آخر شی قد ازو قِصّه کدُم- گبای مه دَ دِل شی شِشت و

دَز مه گُفت: “بَرار، بیه که بوری بَرونا، ما قد ازتو نَقْلِ کَلو دَرُم-”

اوخته هردوی مو رفتی و دَ تَی دِرختون پُشت بازار شِشته نَقْل خُو ره شروع

کدی - شاگرد هوتلچی

گفت: ”برار، ما کَلو

وخت ندرُم و بروف-

بروف قد ازتو نَقْل

مُونُم و تُو خُوب گوش بِگیر- دردِ ازمه و ازتو یگ چیز آسته- ما پارسال تیرما

دَ اینجی آمَدیم و تُو آلی- ما بے رفیق بُدُم و تُو ام رقمِ ازمه بے رفیق و نابَلَد

آستی- مُشکلِ کُته ای آسته که تُو پیسه ندری و پیسه ازمه بَلَدِه خرچی راه

هردوی مو بَس نَمونه- یگ راه آسته: ما قد هوتلچی گب میزَنُم و مَوگُم که تُو

ره شاگردِ بِگیره- اگه تُو ره شاگردِ گِرفت، هردوی مو دُو ماهِ دیگه کار مونی

که خرچی راه پوره شنه، اوخته از اینجی سُونِ پاکستو حرکت مونی- اُو رقم

که ما شِنیدیم آدم که دَ اُونجی برسه، اگه کَلو بے غَیرت نَبشه، ام خرچِ خُو ره

پیدا میتنه و ام دَرس خاندۀ میتنه. آلی ما مورُم که هوتلچی سر مه قار
نَشْنه. تُو ایم بیگاه اُمونجی بیه، بِنگری که چی مُوشه. ”اُو گب خُو ره
خلاص کد و سُون هوتل رفت.

ما دَ زمی بُودُم، ولے دَ شان مه شُد که بال بُر کده دَ بَلنه آسمو رفتُم. از
خوشی ما هیچ نَمُوفامیدُم که دَ کُجا اَسْتُم. مَدَگیا پُرمُشت شُد و دِل مه بیخی
رُست شُد. اوخته پس سُون بازار ریی شُدُم و اِیمدفعه دَ بازار رقمِ اوّل صُبِح
کس سُون مه توخ نَمُوکد؛ و ما از دِیگرو کده کَکَشَه تر دَ مَنِه بازار شیوه و
سربله می گِشْتُم. ما اُمو رقم دَ مَنِه بازار گَشْتِه وخت خُو ره تیر کُدم تاکه روز
بیگاه شُد و ما سُون هوتل رفتُم. ما که از درگه هوتل دَر اَمْدُم، اُمو باچه که
قد ازمه رَفیق شُد دَ راه مه اَمَد و هِرْدوی مو دَ پیش هوتلچی رفتی و اُو
گبای ره که دز مه وعده کُدد دَ هوتلچی گُفت.

اوخته هوتلچی دزو گُفت: ”آلی ما شاگرد کار ندرُم. راستی، ای باچه ره

دیگه اینجی ننگرُم، اگه دیگه دَ اینجی دیده شنه، تُو ره ام سُون راه تُو ریی

مُونم. ما دَ اینجی اوقس نان مُفت ندرُم که دَ هر کس دده بورُم. شاید قصدِ

هوتلچی ای بُود که سر مه زور بییه و ما پس خانه خو بورُم.

ما قد خود خو گُفتم: ”مو چی نقشه کشیده بُودی و چی شد.“ اُو باچه قد

دُم چیم خو سُون بُرو اشاره کد و ما بُر شده رفتم. بعد از چند دقه اُو ام از

پشت مه آمد. دیدُم که گب هوتلچی از مه کده دَ سر ازو کلوتر تاثیر کده.

اوخته پیسه یگ نان خشک ره از جیب خو بُر کده گُفت: ”اینی پیسه ره بگیری

و رفته از نانواپی روی دَ روی بلده خو نان بگیر و یگو جای رفته شاو خو ره

صبح کو. ما دَ فکر تُو اَستُم؛ بنگرُم که تا صبح یا روزای دیگه بلده تُو چیز

کار می تُم.“ دُنیا دَ سر مه شاو شد، چُون تنها اُمید مه دَ امزو بازار امو

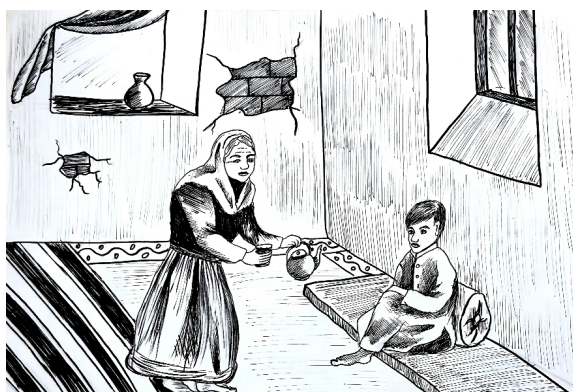
باچه بُود که کوشش ازو ام ناکام مند.

آجه مهربان

نزدیکای شام بُود و ما قد دِلِ نَوَمِید و آیندِه که نَمُوفامُم چیزِ رَقَم مُوشه، سُون
نانوایی رفتُم و از نانوایی نان خَرِیدُم. اوخته نان ره گِرِفْتِه دَ پَالَوی نانوایی دَ
بِلِه یِگ سوفه شِشْتُم و سر خُو ره بِلِه زانَوی خُو ایشته دَ چَرْت زَدو شُدُم.
چَرْت مه رفت سُون آغیل مو، سُون جایی که چارده سال عُمَر مه دَ اُونجی تیر
شُد و آیه، آته، برار و خوار مه دَ اُونجی زندگی مُونه. نَوَمِیدی های امزُو
شام چُخرای مَرِه بُر کد و ما تاشه از پِیشِ چِیم دِیگرو چُخرا مُوکدُم. دَ اُونجی
هر کس که سُون مه توخ مُوکد، موفامِید که دَ دِلِ مه چیزِ تیر مُوشه. یِگ آجه
که از اُونجی تیر مُوشد اُو حال و روز مَرِه دِید و دَ دِیر مه آمده دَز مه گُفت:
”بِجی، دَ شان مه که مُسافرِ آستی و جای ام نَدری؛ بال شو، بیه که خانه
بوری.“ ای آواز خیلی آشنا بُود، دَ شان مه شُد که آیه مه مَرِه کوی کد. ما
تَتله کده از جای خُو باله شُدُم و سُون آجه دِراز توخ کدُم و دِیدم که اُو آیه مه

نبیه، بلکه یگ آجه مهربان آسته. اوخته از رُوی ناچاری قد امزُو آجه راه
اُفتندُم و او مَره دَ یگ خانه بُرد که دَ اُونجی تنهای خُو زندگی مُوکه.

آجه اُمو بیگاه یگ خَیگینه-اوشَرکِ مزه-تُو پُخته کده بَلده مه دَد و بعد از
نان یگ چای خُوب تیره ام دَم کده اُورد. دَ غیتِ چای خوردو تمام چیزا ره از

مه پُرسان کد و ما
دانه دانه بَلده شی
قِصه کدُم. اوخته
آجه کُفت: ”باچه

مه، تُو ریزه آستی و کارگری نَمیتنی؛ اگه بِننی ام کس تُو ره دَ کار نَمیگیره.

اگه دَ اینجی گذاره تُو موشه، میتنی دَ پالوی مه بِشیننی و قد ازمه کم وری

دِست پیشی کنی. اوقس کار نبیه؛ روزانه مالا ره قد ازمه سُون کوه بُر،

بیگاهی یگ پُشتکی خاشه از کوه گِرِفته بَیر و غَیتیکه خانه آمدی از چاه که

مَنِه بازار آسته یگ رَوَن آو بَیر۔ ما که دِست مه از تمام جای کوتاه بُود و
دیگه چاره نَدشتم گب آجه ره قَبُول کُدم و قَرِیب دُو ماه بے کِرا دَ آجه کار
کُدم۔

یگ روز قد خود خُو گُفتُم: ”ما از خانِه بابِه خُو بَلَدِه ازی دُوتا نَکدیم که اَمَدِه
دَ خانِه ازی آجه کار کُنم؛ ما قصد های کنه تر دَ دل خُو دَرُم۔“ یگ بیگاه
جَلغِه شام دَ بانِه پسِ آو رفتو سُون امزُو هوتل رفتُم که قد ازُو باچه دیگه
آشنا شُدِه بُودُم۔ ما مَنِه هوتل، آشپز خانِه، مُسافرِخانِه پگ شی ره گَشتم که اُو
باچه ره پَیدا کُنم، ولے پَیدا نَتَستُم۔ نام شی ره ام بَلَد نَبُودُم که پُرسان کُنم۔
اوخته مَجبُور شُدِه دَ هوتلچی نشانی های شی ره گُفتُم تا اُو بُقامه که ما کی
ره طَلَب مُونُم۔ وختی نشانی ها شی ره گُفتُم، یگ دَم دَ یادِ ازُو اَمَد که کی ره
طَلَب دَرُم۔ اوخته اُو گُفت: ”اُو باچه پَرِیروز قد یگ قُچاقبر سُون پاکِستو
رفت۔“ ای گب مَرِه اُمُوطور دِق کد که چه بُگم؟ هوتلچی ام که وُنِگِه مَرِه

دید از گُفته امزُو گب بیخی پَشیمو شد. قصه کوتا، ما از هوتل بُر شُدُم و
پَس سُون خانِه آجه رفتُم.

سرِ نان کار کدو بلده مه سخت-تر از سردرگمی روزای بُود که سرگردو دَ بازار
می گشتُم، ولے بازم شُکر میکشیدُم و قد خود خُو مُوگفتُم: ”خدا از بدتر شی
نجات پدیه.“ آجه ام که مَرِه ناچار دیدد کم کم کارای کَلوتر ره دَ سر مه پورته
مُوکد و نانِ صحیح ام نمیدد.

شاگرد شُدو دَ هوتل

کار دَ جای رسید که یگ روز زیاد پِلِه مه تَنگ شُد و ما سُون امزُو هوتل
رفته دَ دان درگه هوتل دَ پیش رُوی هوتلچی ایسته شُدُم که قد شی توره بُگُم.
از آمده پیشنه دفعه مه قریب یگ و نیم ماه تیر شُدُد، ولے هوتلچی مَرِه
شِنخت و نَقْل های پیشنه دفعه یاد شی آمد. اُو از مه پُرسان کده گفت: ”او
بچه، کُجا می شینی و اینجی چیز کار مونی؟“ ما که هوتلچی ره مهربان

ديدم، تمام قصه ها ره از سير تا پياز دزو نقل كدم. بعد از قصه مه هوتلچي
 پي برد كه كلو دير شده ما د اونجي سرگردو استم. اوخته او اول مره پند دده
 دز مه گفتم: "خانه خو بورو كه آيه و بابيه تو حتما چيم د راه تو آسته و از
 پس تو سرگردو ميگرده." وختي ديد كه قبول نموم، او گفتم: "او بچه،
 موفامم كه تو د غيرت گير مندي و پس خانه نموري. آلي كه پس خانه
 نموري، بيه دو ماه د امزي هوتل كار كو، اوخته ما تو ره قد يگ قچاقر
 پاكستو ربي موم. ما يگ رفيق درم كه قچاقر آسته؛ او يگ و نيم ماه پيش
 رفته و تا آخر ماه ديگه پس ميبه و ديگه نفر سون كويته پاكستو موبره. ما
 ميدنم كه تو پيسه ندری، ولس ما دزو مونم كه وختي تو د اونجي رسيدی كار
 كده پيسه شي ره كم كم بلده شي ميدی." ما دست هوتلچي ره گرفتيم و دز
 شي گفتم: "كاكا، تو كه د حق مه اميقس مهرباني مونی، خدا از تو راضي
 بشه. اينه، خدا د مينه كه ما امي گب تو ره قبول درم و تو ره د پيش رفيق

قُچاقبر تُو رُو تَتک نَمُونُم. ”هوتلچي گُفت: ”مُوفامُم؛ ازی که باچه خُوب

معلُوم مُوشی، ما سر تُو اِعتَبار مُونُم. آلی تا اَمَدِه قُچاقبر قدراس دَ هوتل کار

کُو و دِیگه جای نَرُو.“

ایمدفعه که ای تیرکشِ روشنی سُون مه واز شد، قد خود خُو گُفتُم: ”ما دَ

هوتلچي باید از دِل و جان کار کُنم تا دُو ماه پاس بانه نَیره و نَگیه که تُو دَز

مه خُوب کار نَکدی و رِفَتِه تُو نَمُوشه.“ خُلاصه، ما دَ کار هوتل شُروع کُدُم.

تمام شاو سِه ساعت خاو مُوکُدُم و دِیگه شی ره تمام بِلدِه هوتلچي کار

مُوکُدُم. آو میورُدُم، مُسافِرا ره خِدمت مُوکُدُم، نان میورُدُم، چای جور مُوکُدُم و

تِی هوتل ره روزِ دُو دفعه جارُو مُوکُدُم. امی رقم قد کار هوتل روزا ره بیگاه

مُوکُدُم و شاو ها ره صَباح. از خوشی هیچ نَمُوفامِیدُم که چیز رقم تیر مُوشه. دَ

پسِ درگِه هوتل یگ جای ره نشانی کده بُودُم، هر روز که تیر مُوشد قد سر

چیو یگ خطِ میکشِیدُم تا از یاد مه نَرُوه که دَ هوتل چند روز کار کدیم. پَنجا

و هفت روز از مینه تیر شد و ما پنجا و هفت خط دَ دیوالِ پس درگه هوتل
کش کدُدم.

بیگاهِ روز بُود که هوتلچی مَره کُوی کد: ”او بچه محمد علی، اینجی بیه که
تو ره کار درُم.“ ما ترس خوردُم، چُون فکر کدُم که یگو کار از دِل شی نَشده
و امزو خاطر مَره پیش خُو طلب کده. اوخته صد دِلِه یگ دِل کده دَ دیر شی
رفتُم و هوتلچی دِست خُو ره دَ جیب خُو کده ایقَس پیسه از جیب خُو بُر کد و
دَزمه دده گُفت: بچی، اینی پیسه ره بَگیر و از دُکانِ رُوی-د-رُوی بلده خُو
یگ قد کالا بَگیر و تیز پیش ازمه بیه.“ یگ پنجایی دیگه ام از جیب خُو بُر
کده دَزمه دد و گُفت: ”اینی ره بَگیر و بعد از کالا خریدو حمام رفته جان
خُو ره بُشوی و کالای نو خُو ره پوشیده بیه.“ راستی، حمام دَ کوچه پالوی
چاه او طرفِ سَرک آسته. دِل مه خوش شد؛ اَزونجی بُر شده رفتُم و پس از
یگ ساعت قد کالای نو و جانِ شُشته اَمدم. هوتلچی گُفت: ”محمد علی

جان، قُچاقبر و نفرای شی پیشِ هوتلِ ازمو قد موتروان قرار ایشته و صَباح
مُلا-آذو از اینجی سُون مرزِ پاکستو موره؛ ما گُفتیم که توره ام بُره. مقصد
هُوش کُو که مَره پیشِ قُچاقبر شرم نَکنی. دَ اُونجی که رسیدی اوّل پیسِه
قُچاقبری خُو ره پیدا کده بدی. ” ما گُفتم: ” دِل تُو جم بَشه، خود مه گُشنه
می شینم، ولے اوّل پیسِه قُچاقبر ره کار کده میدم. ” وختِ خاو شُد و هر کس
دَ جاگِه خُو رفت، ولے مَره خاو نَبُرد، چُون کَلو چیزا دَ فکر مه میمد: پوره
کدونِ پیسِه قُچاقبر، راهِ قُچاقی، زندگی اوسُونِ مرز و صدها چُرتِ دیگه.

سفر سُونِ پاکِستو

عَيتِ خُرو-بَنگ از جاي خُو باله شُدُم و کالاي کُهِنه خُو ره دَ شَخِ دِسمال پيچ

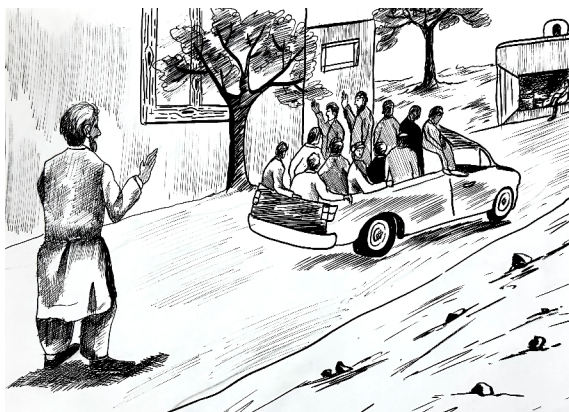
کده دَ پُشت خُو بَسته کُدُم و يِگو نيم ساعت از مينه تير شُد که قُچاقبر و

نفرای شی از راه رسيد- اوخته هوتلچی مَره گِرِفته سُون بَرُو بُرد و دِست مَره دَ

دِستِ قُچاقبر دده گُفت: ”ای باچه ره ام قد خُو بُر؛ ما يَتّين دُرُم که

قُچاقبری تُو ره خود شی پوره کده مِيديه، ولے اگه نَدَد، دِل تُو جم بَشه، ما

اينجی اَسْتُم-“ وختی گِب هوتلچی و قُچاقبر خلاص شُد، پگ مو قد هوتلچی

خُدا حافِظی کده دَ

موتَر سوار شُدی و موتَر

حرکت کد- دَ راه

قُچاقی کلو اعدابی

اَسْتَه: گُشنه مَندو، بے خاو شُدو، اُفتَدو از بِلَه موتَر و صد رَقم دردِ سرِ دِيگَه-

خُلاصه، اُمی رقم رفته رفته بعد از سیزده روز دَ یِگ شار رسیدی که زِبون
 شی رقم زِبون خود مه اَلّی بُود و گبای شی ره موفامیدُم. دَ اُونجی قُچاقبر
 گُفت: ”مو بخیر دَ منزل خُو رسیدی؛ اَلّی آدرس قوم-و-خیش خُو ره بُگید که
 هر کُدم شمو ره دَ جای شمو برَسْتُم؛ و پَیسه قُچاقبری خُو ره ام آماده کنید.
 مُسافرِای دیگه هر کُدم شی یِگ یِگ پیش رفت و آدرس های قوم-و-خیش خُو
 ره گُفت تا قُچاقبر هر کُدم ازوا ره دَ جای شی برَسنه. ما تنها مُسافرِی بُودُم
 که دَ او شار کس نداشتُم و قُچاقبر ام دَ دِل شی روش بُود که ما نه پَیسه درُم
 و نه کس ره دَ اُونجی مینَخَشُم. اُمو روز قُچاقبر مُسافرِای دیگه ره هر کُدم
 شی ره دَ جای شی رَسند و هر طرف که رفت مَره ام قد خُو قتی بُرد. وختی
 قُچاقبر آخِرِی مُسافرِ ره دَ جای شی رَسند، رُوی خُو ره سُون ازمه کده گُفت:
 ”او بچه، تُو چیز رقم مونی؟“ ما گُفتُم: ”خود تُو میدنی که ما دَ اینجی هیچ
 کس ره نَمینَخَشُم و از قوم-و-خیش مه ام دَ اینجی کس نییه. از خیر خُو بلده

مه یگو راه نشو بدی. "قُچاقبر بعد از چند لحظه چُرت زَدو گُفت: "از پس مه بیه. "اوخته او پیش شُد و ما از پس شی ریی شُدُم تا دَ پیش یگ هوتل رسیدی که مُسافرِ کَلو دَشت.

شاگرد شُدو دَ هوتلِ علی حُسین

قُچاقبر دَ پیش رُوی هوتل ایسته شُدِه کُوی کد: "علی حُسین! "دِیْدُم که یگ نفر چاق از هوتل بُر شُد و هر دُوی ازوا بلند بلند خندیده قد یگدِیگِه خُو بغلکشی کد و دَ نَقْل کدو شُد. بعد از چند دقه نَقْل کدو قُچاقبر دَ علی حُسین گُفت: "ای باچه قد ازمه آمده، ولے دَ اینجی کس ندره. امی ره دَ هوتل خُو شاگرد بِگیر که ام قُچاقبری ازمه بُر شُنه و ام دَم خود شی پس شُنه. "هوتلچی رُوی خُو ره سُون ازمه کده گُفت: "او بچه، تُو پیش ازی دَ هوتل کار کدے؟" ما گُفْتُم: "آرے، کار کدیم." اوخته علی حُسین دَ قُچاقبر گُفت: "ما ای باچه ره قد خُو موبُرُم، اگه کار تَنِست ام دَز مه خُوب مُوشه،

ام دَز تُو و ام دَ خود شی؛ ولے بَلَدِه تُو وعده نَمِیدُم که ای ره حتماً دَ کار

مِیگیرُم، چُون ای باچه خیلی کم جان معلوم موشه.

قصه کوتاه، هوتلچی مَرِه گِرِفته مَنِه هوتل بُرد و کارای ره که ما باید دَ هوتل

انجام مِیدَدُم دَز مه نشو دَد. ما روزِ سه دفعه آو میوَرَدُم و دیگه وختا خدمتِ

مهمونا ره مُوکَدُم. غَیتی که قصابا گوسپو ره کُشته پوست مُوکد، ما اونا ره

دَ پُشت خُو بار کده دَ هوتل میوَرَدُم و ای سخت-ترین کار بُود که ما دَ هوتل

انجام مِیدَدُم. یگ ماهِ اوّل دَ سر مه قدرِ ده سال تیر شُد، چُون از یگ سُو

ریزه و کم چینه بُودُم و از دیگه سُو شاگردای هوتل مَرِه کَلو تَخمره مُوکد.

شاگردای هوتل نام مَرِه نَمی گِرِفت، بلکه مَرِه ”باچه کوهی“ گُفته کُوی مُوکد؛

ما از دِستِ ازوا کَلو دَ اعذاب بُودُم. روزا دَ سختی بیگاه موشُد و شاوها دَ

سختی صَباح. باو جُودِ سختی ها ما کمر خُو ره از ده جای بَسته کده بُودُم و

قد خود خُو قَسَم کده بُودُم که تا قُچاقبری خُو ره پوره نکدیم دَ امزُو هوتل
میشِیئم.

امی رقم تیر شُدّه رفت، کم کم دیگه شاگردای هوتل ام قد ازمه رفتار شی
غَلیمد شُد و ما ام دَ کارای هوتل کلوتر آشنا شُدُم. یگ روز که ما تازه او
چاشت ره آورده بُودُم هوتلچی مره پیش خُو طلب کد. ما خیلی ترس خوردُم و
قد خود خُو گُفتم: ”حتماً مره از هوتل خُو بُر مونه، چُون یا از دل شی کار
نَتِستیم، یا دیگه شاگردای هوتل دَ باره مه خبرگویی کده.“ اوخته ناچار رفته
دَ پیش شی ایسته شُدُم و تمام مه بَلگِ بید اَلّی می لَرزید. هوتلچی گُفت:
”چطوری بچه محمد علی، تُو زوری یا کارای هوتل؟“ دل مه کم وری رُست
شُد و ما خندیده گُفتم: ”شُکر خدا آسته، زندگی خُوب و بد شی تیر موشه،
کار کلو سخت نییه.“ هوتلچی گُفت: ”آفرین بچه مه، دَ امزی چند ماه که
دَ اینجی بُودی خُوب دیانت راس کار کدی. تنخای تُو پیسه قُچاقبری تُو ره

پوره كده و ما چند قِسْطِ پيسه قُچاقبري تُو ره دَ امزُو قُچاقبر دَديم؛ فقط
 قِسْطِ آخِر شى مَنده كه هر وخت اُو بييه دَز شى مِيدُم. آلى صلاح دَ دِسْتِ
 خود تُو آسته، اگه دَ هوتلِ ازمه مى شينى، تا هر وخت كه دِل تُو بَشه مى تَنِى
 بِشينى و ما تَنخاى تُو ره ام كلوتر مِيدُم. قد رس اينجى بِشى. -

خاهش محمد على از على حُسين هوتلچى

گب هوتلچى اموقس دِل مَره خوش كد كه آوديده مه بے اختيار از چيمای مه
 شيو موشد. دَ حاليكه آوديده خوشى از چيمای مه شيو موشد ما دَ هوتلچى
 گُفتُم: ”خير بنگرى كه مَره دَ هوتل خُو دَ كار گِرفتى و ما تَنِسْتُم قُچاقبرى خُو
 ره پوره كْنُم و گُشنه نَمْنُم. آلى از تويگ خاهش دَرُم.“ هوتلچى گُفت: ”چى
 خاهش دَرے؟“ ما گُفتُم: ”ما شنيديم كه دَ امزى نزديكای مو زبون

انگليسى درس ميديه؛ و خاهش مه اى آسته كه تَنخاى مَره هيچ بلَند نَكُو،

بلكه هر روز بلده دُو ساعت دَز مه اجازه بدى كه ما دَ اُونجى رفته درس

بِگِیَرُم. "هوتلچی سُون چیمای مه دِراز توخ کد و کِتَابِچِه حساب-و-کِتَاب خُو

ره از دِست خُو تاه اِشت. اُو یگ-ترمه سُون ازمه توخ مُوکد و چیم خُو ره از

مه نَمیکند؛ اُو یگو دُو دَقِیقه امی کار ره کد. بعد ازو یکی از شاگردا ره

پیش خُو کوی کد و گُفت: "ما اِمبیگاه خانه مورُم، کارای هتل ره خوب

پیش بُبرید و سر-و-صدای مُسافِرا بُر نَشْنه. "خود شی بسم رُوی خُو سُون

ازمه کده گُفت: "محمد علی جان، بَجه مه تُو اِمشاو قد ازمه خانه بوری و

صبح وخت هر دُوی مو سر کار میی. "ما خِیرو مَندم و هیچ نَمُوفامِیدُم که

چی بُگُم، چُون دِ دل مه هر رقم فِکر میمد که علی حُسین دَز مه چیز کار

دَشته بَشه و از چی خاطر مَره خانِه خُو مُوبره؟

خُلاصه، هر دوی مو راه اُفتدی و سُون خانه شی ریی شُدی و اُو از راه خُو

یگ زَدگا میوه، گوشت و دیگه چیزای خوردنی ام گِرِفت.

وختی دَ خانه علی

حُسین رسیدی

بچکیچا و خاتُون شی

دَ راه شی بُر شد و

اونا قد یگدیگه خُو منده نَشی کده خنده و مزاق کد. غَیتی اونا ره دیدُم بلده

مه خیلی سخت تیر شد، چُون آیه و آته و خوار و برارِ خود مه دَ یاد مه اَمد.

علی حُسین فکر شی سُون ازمه بُود و فامید که امیالی سرِ ازمه چی تیر شُده؛

اوخته اُو قد بچکیچای خُو گُفت: ”محمد علی قد ازمه دَ هوتل کار مُونه و

ما محمد علی ره خیلی دوست دَرُم.“ بعد از منده نَشی مَره دَ یگ اُتاق بُرد

که خیلی سَتره بُود. ما که شاگردِ هوتل بُوَدُم و پیش ازو ام اُو رقم یگ جای ره

نَدیده بُودُم، خَیرو چار طرف خُو ره توخ مُوکدُم و قد خود خُو مُوگفتُم: ”اگه خُوب زَحمت بِکَشُم، ما ام یگ روز می تَم که امی رقم یگ خانِه دُولی دَشته بَشَم.“ بیگاه وختی نان خورده شُد، دَ اُتاق تنها ما مندُم و علی حُسین هوتلچی. اوخته علی حُسین ترمز چای ره قد دُو دانه پیلِه از پیشِ وُرسی تا کده دَ پالوی مه شِشت و گُفت: ”محمد علی جان، اِمروز تُو قد خاهش خُو مَره بیخی سِرِسو کدی. تُو یگ شاگردِ هوتل اُستی که دَ خرچ خُو درمَنده و اُمو پِیسِه قُچاقبری خُو ره ام نَدشتی، تا یالی اُموقَس بچکیچه اُستی که ما فِکر مُونم امی شاگردی هوتل دَز تُو سختی مونه، تُو از درس اِنگلیسی نَقْل کدی؛ ما هیچ نَفامیدُم که تُو چطور ای گَبه زدی؟ اونه، بچکیچای مه ره خود تُو دیدی که دُو دانه شی اَمقُراغ تُو اُسته، تمامِ مصرفِ ازوا ره ما میدُم و اُونا دَ کار دِست نَمیزنه، ولِی سِه سال اُسته که پی دَ پی ناکام مومنه. آلی تُو از

اوّل شی دز مه نقل کُئو که ای شوقِ درس خاندو چی رقم دَز تُو پَیدا شُد؟ آیه

و بابِه دری یا نَدری؟ دَ آوِغانِستان ام درس میخاندی، یا نه؟

ما یِگ گوډُ چای خُو ره وچی کُدم و تمام چیزای ره که از ریزگی تا امی بیگاه

دَ بلِه مه تیر شُد یِگ یِگ بلده علی حُسین نقل کُدم، نه کم و نه زیاد. علی

حُسین که نقل های مَره شَنِید، پُشت خُو ره دَ پَس-پُشتی زَد و یِگو ده دقه

هیچ گب نَزَد. بعد ازو گُفت: ”محمد علی، قصه های زندگی تُو بلده هر

کس دَ اندازه ده سال درس تاثیر دَره. اگه تُو امی راه ره که انتخاب کدے

ادامه بَدی و قُوی نَکنی، حتماً دَ یِگو جای مِیرِسی. اینه، ازی که تُو یِگ

باچه غَیرت تُو و زَحمتکش اُستی، ما تُو ره از کار تُو یِگ ساعت رُخصت

مِیدُم و پِیسِه کورس تُو ام دَ پای ازمه. علاوه ازی، بیگاه که مُسافِرو نان خُو

ره خورد، تُو مِیتنی دَ یِگو گوشه رفته قد راس درس خُو ره بِخانی؛ تنخای تُو

ره ام بَلَدِه تُو پوره شُمار مُونم. " ما که ای رقم گب ره از خُدای خُو طلب

دَشْتُم، علی حُسین ره بخاطرِ وعده های شی کلو دُعا و ثنا کُدم.

شامل شُدو دَ کورسِ اِنگلیسی

صبحا بعد از چای علی حُسین مَرِه گِرِفْتِه سِیده سُون یگ کورس بُرد که دَ

هوتل شی نزدیک

بُود. اُو نام مَرِه دَ

امزُو کورس دَ سیاه

دَد و پِیسِه دُو و نیم

ماه کورس ره ام پیشکی دَد. اَزونجی مَرِه دَ پیش خیاط بُرد و بَلَدِه مه دُو قد

کالا فرمایش دَد. وختیکه از دُکانِ خیاطی بُر شُدی و سُون هتل میمَدی، از

راه بَلَدِه مه کِتَاب، کِتَابچه و قلم ام خَرید. تمام نیکی های علی حُسین که دَ

روزای بَدِ زندگی دِست مَرِه گِرِفَت همیشه دَ یاد مه آسته و هیچ غَیت از یاد
مه نَموره.

تیرمای سال بُود که ما درس خُو ره شُرُوع کُدم و دَ سین و سال از پِگِ شاگردا
کده کته بُوَدُم. ما دَ هر بیست و چار ساعت، یگ ساعت دَ کورس مورفتم و
سِه ساعتِ دیگه ره از خاو خُو کم کده درس میخاندم تا از درسای خُو پس
نمتم. قانونِ کورس ای رقم بُود که یگ بخش ره دَ دُو و نیم ماه خلاص مُوکد
و بخشِ دیگه ره شُرُوع مُوکد. ما دَ دُو و نیم ماهِ اوّل خُوب سر خُو فشار
آوردُم؛ شاوها هر قدر که مَنده ام مُوبُودُم از سِه ساعت کلو خاو نَمُوکدم و
روزانه ام قد کار قتی لُغتِ اِنگلیسی از بر مُوکدم. دُو و نیم ماه پوره شُدِه
بخشِ اوّل خلاص شُد و نوبتِ پس پُرسی رسید. روزِ پس پُرسی دَ صِنف رفتُم
و صاحبِ کورس دَ صِنف آمده گُفت: ”ایمَدفعه دَ پِگِ صِنف ها یگ اِمِتِحانِ
سخت اُوردیم، هر کس که دَزی اِمِتِحانِ پِگِ سوالا ره جور کنه تا غَیتیکه

زبونِ انگلیسی ره یاد نَگِرِفته ازو دِیگه پِسه نَمی گیرم. "قد خو گُفتم:

"کَشکِه سوالا ازی کتاب مو بُرو نَمده بَشه که بَتَنم پگ سوالا ره جور

مُونم. "قاغذای پس پُرسی ره دَ بَچکیجا تقسیم کد و پگ مو دَ نوشته کدون

جواب ها شروع کدی. هر سوال ره مینگرُم، جواب شی دَ دل مه نقش آسته و

جواب شی ره دِلپر نوشته مُونم. امی رقم جواب سوالا ره نوشته کده خلاص

کدُم و قاغذ خو ره دَ معلِم خو دده سُون هوتل رفتُم. دَ هوتل یگ راه قد خود

خو مَوگُفتم: "دَ شان مه هیچ سوال نَمنده که جواب شی ره که جواب شی ره

راس نوشته نَکده بَشم. "باز ام دَ دل مه شک موفتَد و قد خود خو مَوگُفتم:

"دَ رقم سوالی که ای معلِم آورده بُود نابلَد بُودُم، شاید غَلَط کده بَشم. مَره از

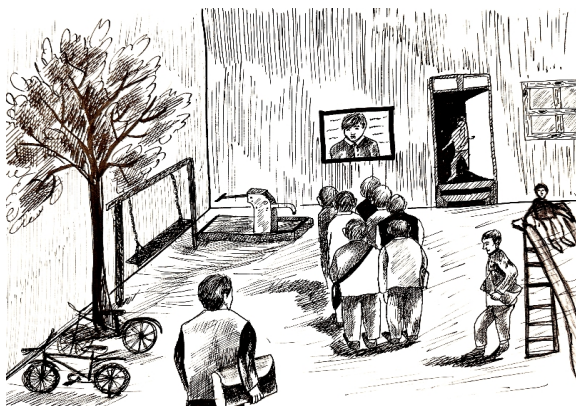
جایزه شی تیر، کَشکِه ناکام نَمنده بَشم. "بعد از پس پُرسی کورس سیه روز

رُخصت شد و دَ روز چارُم نتیجه امتحان ره اعلان مَوکد.

اول نمره شدو د کورس انگلیسی

د روز که معلم گفتمد ما دل د گدگد سون کورس رفتم. ما از خاطر کارای

هوتل هر روز ناوختتر د کورس میرسیدم؛ د منه حولی کورس در آمدم دیدم که

دیگه شاگردا پگ

شی د لین ایسته یه

و یگ عکس کنه ره

د پیش لین د دیوال

چسپنده، خوب صحیح که توخ کدم، دیدم که عکس ازمه یه. ما رفته د دُم

لین ایسته شدم و د دل خو چرت میزدُم که عکس مَره از چی خاطر چسپنده

بشه؟ اوخته یگ نفر ریش سفید که چند وخت پاس خبر شدم مدیر کورس

بوده قد معلما و چند نفر دیگه که نمیشنختم سون پیش لین رفت. د قد ازوا

توخ کدم که علی حسین ام آسته د دست شی یگ پلاستیک اونجی ایسته

شده. مدیر کورس از کُلگی خوشی کد و گُفت: ”امروز دَ پیشِ ازی لَین ما نام کسی ره میخانم که یگ آدم زحمتکش و سربلند آسته و قد کوششِ سخت خُو مو و شمو ره ام سربلند کده. قصه زندگی شی میتنه بلده پگ مو یگ اُلگو بشه. پیش ازی که ما نام ازو ره بخانم شمو بُگید که او آدم کی میتنه بشه؟“ پگ چرتی مند و از روی عکس ام کس نمینخشید، چُون ما یگ شاگردِ هوتل بُودم و دَ صنف قد کس دوست نشده بُودم. ما آخرین نفر دَ صنف مورفتم و اولین نفر از صنف بُر مُوشدُم و دَ هوتل سرِ کار مورفتم. هیچ کس مَره نمینخشید. مدیر ادامه دده گُفت: ”شمو او ره نمینخشید. اینه، او خود شی آمده خود ره دَ پگ شمو آشنا مونه.“ اوخته مدیر قد لاسپکر کوی کده گُفت: ”محمد علی باچه حیدر پیشِ لَین بیه.“ ما که نامِ خود خُو و نامِ بایه خُو ره شنیدُم، پیشِ لَین رفته دَ جای بلند ایسته شدُم تا پگ مَره بنگره. مدیر دَ آوازِ بلند گُفت: ”محمد علی، اوّل نمره شده تو مبارک بشه!“ تمام

کسای که دَ اُونجی بُود چَکچَک کده مَره کَلو تَشْوِیق کد. مُدیرِ کورس دَ باره
گذشته مه از علی حُسین پُرسان کُدد و پِگ چیزا ره مِیْدَنِست. وختیکه مُدیر
قَصِه زندگی مَره دَ شاگردا نَقْل کد، دانِ پِگِ ازوا واز مَند و کسای که پیش
لین بُود دَز مه آفرین گُفت. علی حُسین که دَ پَالوی مه ایسته بُود از مَنه
پلاستیک یگ دانه گُل کته ره بُر کده دَ دِست مه دَد و دِست مَره بلند گِرِفته دَ
دیگا گُفت: ”هیچ راحتی دَ آسانی نصیبِ کس نُمُوشه. اُمُو رَقم که مُدیر بلده
شُمُو از زندگی محمد علی نَقْل کد، ما از پِگِ سختی‌های که محمد علی
کشیده یگ یگ خبر دُرُم. ما اِمروز دَ حَضُورونِ پِگ شُمُو مَوگُم که محمد
علی ازی بعد دیگه شاگردی هوتل ره نُمُونه، چُون ما بلده شی یگ اُتاق
مِیگیرُم و خرچ شی ره ام مِیْدُم که درسای خُو ره بَخانه و وخت شی دَ شاگردی
ضایع نَشْنه.“ بعد اَزو مُدیرِ کورس پیش آمده گُفت: ”محمد علی تمام
درسای خُو ره بے پِیسه می‌خانه و کس از شی پِیسه نَمِیگیره. امچنان بلده

محمد علی وعده میدم که اگه او امی رقم درس بخانه، سالِ دیگه بلده شی

یگ قصدِ دیگه خُو ره مُوگم که خیلی بلده شی فایده دَره. ما دَ توره خُو

محکم اَسْتُم و اُمُو رقم مُوَنم.

علی حُسین پگ ره مِهمو مُونه

نُمره خانی خلاص شد؛ ما اُموقس خوش بُوَدُم که دَ پوست خُو جای نَمُوشُدُم و

خوشی علی حُسین از مُسخندی که سُون مه مُوکد بَرَملا معلُوم مُوشُد. ما دَ

دِل خُو مُوگُفْتُم: ”علی حُسین دَز مه برابرِ یگ آته بدرد خورده و پگِ کامیابی

های مه از خاطرِ علی حُسین اَسْتِه.“ معلِم که مَره درس دَده بُود اُموقس

خوش بُود که یگسره میخندید و چَکچَک مُوکد و سُون مه توخ کده آفرین

مُوگُفْت. آوِدیده از شوق و خوشی پیش چیمای مَره گِرِفْتِه و از دیگا تاشه

نَمِیتِنَسْتُم؛ از بس که آوِدیده خُو ره قد سرِ اَسْتین خُو پاک کدُدم، اَسْتین مه تر

شُدُد. آوِدیده مه بے اختیار مورفت و دَ دِسْتِ خود مه نَبُود؛ پای ام نَمُوفامیدم

که بچی ای رقم شدیم. علی حُسین که دَ جوان-مردی دُوم شی کم پَیدا موشه
 بلده مُدیر و معلما گُفت: "امروز شُمو و همصِنفی های محمد علی مِهمون
 ازمه اَسْتِید؛ ببید که بوری و خوشی محمد علی ره پگ مو یگجای جشن
 بگیری." اَزونجی خودِ علی حُسین پیش شد و دیگا از پس شی سُون هوتل
 رفتی. علی حُسین یگ مِهمانی کُته گِرِفْتُد و دمبوره-چی ره ام کُوی کُدد که
 دمبوره زده بَیتای هزارگی بخانه.

رفتو دَ اُتاقِ نَو

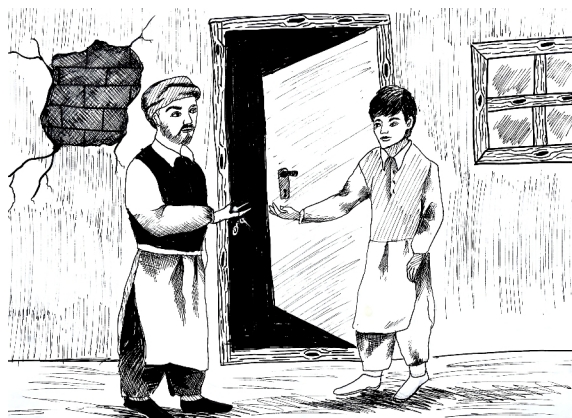
بعد از خوشی، قِصه و نان خوردو علی حُسین دَ مُدیر و معلما گُفت: "امروز
 باید گب خُو ره راس کُنم و بلده محمد علی یگ اُتاق گِرِفْتِه تمام اسباب شی
 ره آماده کُنم تا محمد علی دَ هیچ چیز مُحتاج نَبشه. ای کومک ره که امروز
 دَ محمد علی مُونم، خُدا دَ مینه که مسئولیت خُو میدَنم." پگ از علی
 حُسین تشکُری کد و قد شی خُدا حافظی کده از هوتل بُر شد. اوخته علی

حُسَین رفته بلده مه یگ اُتاقِ گِرِفَت و اُتاق تا دَمِ بیگاه آماده شد. وختی علی

حُسَین آمد که مَرِه د اُتاق مه بُره ما قد دیگه شاگردای هوتل خُدا حافظی کُدم

و ازونجی سُون اُتاقِ ریی شُدُم. علی حُسَین بلده مه یگ اُتاقِ سُتره قد فرش

و ظرف تیار کُدد؛ وختیکه اُونجی رسیدی اُو کیلی دَرگه ره بلده مه دد و دز

مه گُفت: ”ما روزِ

یگ دفعه از تُو حوال

میگیرم و هر چیز که

د کار تُو بُود، بُگی

که خریدنی های تُو ره پوره کنم.“ و خود شی سُون هوتل رفت.

یَخگ فروشی و شاملِ شُدو د کورسِ کمپیوتر

ما که سختی-و-زاری زندگی ره کلو دیدده بُوُم د چَرَتِ خریدِ چیزای حق-و-

ناق نَبوُم، بلکه تمامِ وخت بله کِتَاب تُّک بُوُم. هر غَیت که مَنده موشُدُم د

دیگ کدو، تَی خانه جارو کدو و آو اُردو میرسیدُم۔ دَ اِمِتِحان ماهِ پَسَنه بسم

نفرِ اوّل شُدُم و مُدیر و معلّمِ بازم مرّه دَ حُضورِ دِیگه بچکیچا و دُخترِون

کورس تشویق کد۔ وختی دِیدُم که سرِ درس کَلو زور اَسْتُم و زِبون مه ام

خیلی خُوب شُدّه، از علی حُسین تاشه یگ صباح گاه اِیقس یَخگ خَرِیدُم و دَ

سرِ سرک کم کم امزُو سَودا کُدُم۔ زوره وختا تا غَیتِ آفَتُو گرم شُدو ما یَخگ

خُو ره سَودا مُوکُدُم، ولّے بعضی وختا نیم شی سَودا مُوشُد و نیم شی دَ بِلّه مه

تاوو مُوشُد۔ یگ ماه امی رقم تیر شُد و از فایده یَخگ فروشی یگ مِقدار

پَیسه دَ پیش مه جم شُد۔ اوخته ما فِکر کُدُم که اگه یگ کورسِ دِیگه ام

بِگیرُم مِیتَنُم که پَیسه شی ره خود مه پوره کُنُم۔ بچکیچای که کورسِ کمپیوتر

میخاند پگ شی کمپیوتر دَشت۔ ما چَرْت زَدّه قد خود خُو گُفْتُم: ”اگه دَ

کورسِ کمپیوتر بورُم و از خود خُو کمپیوتر نَدَشته بَشُم نخاد چیز یاد بِگیرُم۔“

آخِر صد دِلّه یگ دِل کده یگ روز دَ کورسِ کمپیوتر رَفْتُم و قد مُدیر کورس

توره های خُو ره گُفتم. اُو دَ جواب مه گُفت: ”پروا ندره، کمپیوتر که نَدشته

بَشی ام می تَنی درسِ کمپیوتر ره بِخانی. اینه، دَ صِنفِ کمپیوتر کلو آسته، هر

روز بعد از درس بلده یگ ساعت دَ یکی امزی کمپیوترا پیشِ خود خُو کار کُو

تا پگِ درسا دَ ذهن تُو خُوب بِشینه.

ای گبِ مُدیرِ کورس بے دَرگِ دلِ مَره خوش کد و ما نام خُو ره دَ سیاه دده

پَسیه شی ره تسلیم کدُم و خود مه سُون اُتاق اَمدم.

دَ اُتاق که پیشِ خود خُو شُمار کدُم، دیدُم که قد یَخگ سودا کدو ام پَسیه

کورس خُو ره دده مِیتَنم و ام بعد از یازده ماه بلده خُو کمپیوتر خریده مِیتَنم.

ازی که چاره کمپیوتر خریدو پیدا شُد کلو خوش بُودُم، ولے یگ دفعه-یی دَ

فکر مه رسید که دَ زِمستو کس یَخگ نمیخره. اوخته قد خود خُو گُفتم: ”آلی

که دَ کُته کاری دِست زدے و سِه کار ره دَ یگ زمان پیشِ موبری، جان خُو ره

سَخت کُو و کلوتر زحمت بِکش.“ ما صباحگاه باله شُد یَخگ میوَرُدُم و

يَخْگ ره سَودا کده سُون کورسِ اِنگلیسی مورفْتُم و اَزُونجی دَ کورسِ

کمپیوتر؛ هر روز امی کار مه بُود. ما قد خود خُو گُفْتُم: ”اگه پگ چیزا امی

رقم خُوب پیش بوره، بَخیر دَ زودی ما مردِ جان خُو شُده جُل خُو ره از آو کَش

مُونُم.“

صاحبِ کمپیوتر شُدو

امی رقم چار ماه از مینه تیر شُد. یگ صباح دَرَوِ يَخْگ سَودا مُوکْدُم که یگ

نفر کَرپ دِستای خُو ره دَ بِلِه چیمای مه گِرِفْت؛ ما خَیرو مندُم که ای کی

بَشَه؟ بعد از چند دَقه دِست خُو ره از بِلِه چیمای مه باله کد و دِیدُم که علی

حُسَین آسْتَه. اوخته اُو دَز مه گُفْت: ”باچِی، چرا ای کار ره مونی؟ کم خَرچ

شُدے؟“ ما گُفْتُم: ”نه، ما یگ کار دِیگه کدیم و بِلدِه اَزو باید کم وری

زحمت بِکَشُم. از خَیر خُو بعد از چاشت دَ اُتاق بیه تا هر دُوی مو چند لحظه

نَقْل کنی.“ علی حُسَین گب مره قَبُول کد و سُون راهِ خُو رفت. اوخته ما خَیرو

مَنْدُم كه بَلَدِه شى چى جواب بدم. بعد از چاشت ما دَ اُتاق بُودُم كه على
 حُسَيْن اَمَد و آز مه دَ بارِه كاراى مه پُرسان كد. ما كه دروغ دَ دان مه جور
 نَميمد پگ چيزا ره راس راس قد شى نَقْل كدُم. اوخته او گفت: ”اى ساده
 خدا، ما كه بُودُم دَ بَلِه هيچ چيز رى نَزو. قد ازو كاراى بے فايده وخت خُو ره
 ضايِع نَكُو؛ بورى كه بَلَدِه تُو يگ كمپيوتر بِخَرُم. على حُسَيْن دَز مه رقم آته
 بُود و ما گب شى ره دُو نَمى تَنِسْتُم؛ امزى خاطر قد شى رِيبى شُدُم و هر دُوى
 مو رفته يگ كمپيوتر خَرِيدى. وختى دَ اُتاق اَمدى على حُسَيْن خَنده و مَزاق

كده پيسِه كورس
 كمپيوتر مَرِه ام دد.
 على حُسَيْن دَز مه
 خُوب نيكي كد؛

اوخته اُمُو شاو يگ دانه چيم مه پيش نَشُد، تا صبحا چُرَت زَدُم، چُرَت مِيزَدُم

که خُوبی های علی حُسین ره چی رَقم پُوره کده میتَنم و دَ عَوْضِ مِهْرَبانی
های شی بَلَدِه اَزُو چیز کار کده میتَنم. از راستی که پُوره کدونِ خُوبی خیلی
سخت آسته.

مِهْرَبانی های علی حُسین دَ زندگی مه یِگ رُوی دیگه ره وَرَق زَد که خیلی
جالو بُود و بَلَدِه مه وخت مِیسِر کد که قَوی شُنم. ما تمامِ وخت خُو ره دَ
درسای خُو تیر مَوکدُم، ولِے غِیْتیکه مِهْرَبانی علی حُسین دَ یاد مه مِیَمَد، دَ
شان مه مَوشَد که ما هیچ زحمت نَمی کَشُم؛ اوخته دیگه ام دَ بَلِه خُو فِشار
میوَرُدُم و تا ناوختِ شاو درس میخانَدُم. امی رَقم یِگ و نِیم سال از مینه تیر
شُد و اِنگلیسی مه بَرابَرِ مَعِلِمَا شُد و خیلی پُرگرامای کمپیوتر ره ام یاد گِرِفْتُم.
از طالع مه چار پُرگرامِ کمپیوتر و زِبُونِ اِنگلیسی یِگجای خلاص شُد.

معلّم شُدو دَ کورسِ کمپیوتر و انگلیسی

امو روز یگ روزِ کلو نیکبخت بُود، چُون وختیکه مُدیرِ کورسِ کمپیوتر شهادت نامه مَره دَد، دَز مه گُفت: ”محمد علی، ما بلده تُو یگ صِنفِ کمپیوتر دَ نظرِ گِرِفْتیم که روزانه یگ ساعت درسِ بَدی.“ ای گب مَره کلو خوشحال کد و ما خوش و خندان سُون کورسِ انگلیسی رِفْتُم. دَ کورسِ انگلیسی رِسِیدُم و دَ لَین ایسته شُدُم، مُدیرِ کورسِ دَ پیشِ لَین دَ حَضُورونِ پگ گُفت: ”خوشحال اَسْتُم که پگ شُمو تَنسِتید درسای خُو ره دَ آخر رَسنده فارغ شُنید؛ ما ای کامیابی ره دَ پگ شُمو و خاص دَ محمد علی تبریک مُوگُم. ازی که محمد علی زِبونِ انگلیسی ره خُوب صحیح یاد گِرِفْتِه مو اُو ره دَ اینجی معلّم مُقرر مونی و اُو روزانه دُو ساعت درسِ میدیه. علاوه ازی، سالِ گُذشته ما دَ محمد علی گُفْتُم که یگ قصدِ دیگِه خُو ره دَ آینده بلده شی مُوگُم و آلی وخت شی آمده که دَز شی بُوگُم: محمد علی یگ بخش ره

خود شی خوش کده بُگه که چیزخیل میخانه؛ خرچ شی هر چَقَس که شُنه ما
میدم. محمد علی اِفْتخاراتِ کلو نصیبِ ازی کورس کده و اُمید که ای تُحفه
ریزه ره از طرفِ ازمو قبول کنه.

مَشوره گِرِفْتو از علی حُسین

چند خبر خوش یگ جای شُده دِ دل مه تو پیچ مُخور باغ باغ مُوکد و ما هیچ
آرامش نَدَشْتُم، بلکه هر لحظه خُدا ره شُکر مُوکدُم که مَره دِ آرزوی مه
رَسَنَدَد. ما قد خوشی کلو سُون اُتاق رَفْتُم و غِیتیکه دِ اُتاق خُو رَسیدُم قد خود
خُو چُرت زَدُم که بعد ازی چی رقم پیش بورُم و کُدم بَخشه بِخَانُم که ام بَدرد
خود مه بُخوره و ام بَدرد دیگا. اوخته دِ فِکر مه اَمَد که باید قد علی حُسین
صَلاح کُنُم و نظَرِ اَزو ره ام بَدَنُم. وختی ما دِ هوتل پالوی علی حُسین رَفْتُم و
پِگ چیزا ره دَزو کُفْتُم، اُو خیلی خوش شُد و کُفت: ”محمد علی، ما دز تو
پَند دَده نَمی تَنُم، چُون تُو دِه بَرابَرِ ازمه موفامی. یقیناً خود تُو چُرت خُو ره

زَدے، اگہ نَزَدے، چُرَت خُو رَہ بَرَو۔ از مو بابہ های پیر-و-کور پَند نَگیر کہ

پَشیمو موشی۔ مو اگہ اوقَس موفامیدی یالی راہِ خوَنخو بُر موکدی۔

ما دِ دلِ خُو چُرَت زَدہ بُودُم کہ اگہ ما داکتر شُنم و پس اوغانِستان بورُم خیلی

آدمِ بَدرد بُخور موشم، ولے بازِم لازمِ دَنسْتُم کہ قد علی حُسین صلاح کُئِم،

چُون اُو خیلی بَدرد مہ خوردُد۔ وختی اُو صلاح رَہ دِستِ خود مہ ایشَت،

ازونجی ما سیدہ دِ بیخِ مُدیرِ کورسِ انگلیسی رفتُم و دَزو گفْتُم: ”ما شوق

دَرُم کہ داکتری بِخانُم۔“ مُدیرِ کورسِ گب مَرہ قَبول کد، ولے گُفت: ”محمد

علی جان، تُو درسِ مکتبِ نَخاندے و مَدَرک نَدری کہ بَتنی دِ کالِجِ بِخانگی۔

تُو باید بِلدہ چند ماه کورسای مَضْمُون های ساینسی رَہ بِخانگی تا درس های

داکتری رَہ دِ کالِجِ پیش بُردہ بَتنی؛ تا اُو وخت ما از یَگو جای بِلدہ تُو مَدَرک

مکتب جور موئِم۔“

آمادگی و داخلِ شُدو د کالج

ما گبِ مُدیرِ ره گوشِ کُدم و بدونِ ضایعِ وختِ درسِ مضمونِ هایِ ساینسیِ ره

شروعِ کُدم. ما دَ دُو جایِ معلّمِ بُوْدُم و خودِ مه ام درسِ میخانْدُم تا بَلدِه

درس‌هایِ داکتریِ آمادهِ شُنم. پگِ چیزا خُوبِ پیشِ مورفت و خیالِ مه بیخی

تختِ بُوْد و دَم مه راس؛ روزا دَ خوشیِ بیگا موشُد و شاوها دَ دِلِ جَمی

صباح. تا زمانی که درسایِ مضمونِ هایِ ساینسیِ ره تکمیلِ کُدم هفتِ ماه

از مینه تیرِ شُد و مُدیرِ کورسِ بَلدِه مه سَنَدِ صِنَفِ دوازده ام جورِ کد.

اُمو وختِ درسایِ کالجِ تازه شروعِ موشُد و مو ام دَ یگِ کالجِ رفتی که ما نام

خُو ره دَ سیاهِ بَدُم. اُو کالجِ داکتریِ عُمومیِ درسِ میدَد و درسِ شیِ بَلدِه پنج

سالِ بُوْد. مُدیرِ کورسِ قد ازوا نقلِ هایِ خُو ره سامو کد و نامِ مَرِه دَ سیاهِ دَد

تا درسایِ خُو ره بَخیرِ شروعِ کُنم. ما درسِ خُو ره دَ کالجِ شروعِ کُدم و درسایِ

مه کلو خُوبِ پیشِ مورفت، چُونِ اِنگلیسیِ کلو کارِ بُوْد که ما یادِ دَشْتُم و

مضمون های ساینسی ام که میمَد سر مه کلو سخت نمُوخورد. ما ام د کالج

درس میخاندم و هنوز ام د دُو جای معلِم بُوَدَم. شُکرِ خُدا زندگی مه خیلی

خُوب تیر مُوشُد و غَمِ نانِ دیگه مانع درس خاندون مه نمُوشد. ما د کالج

خُوب درس میخاندم و نُمره های خُوب می گِرِفْتَم. ازی که نُمره های خُوب

دَشْتَم خیلی وختا بلده مه وختِ کارِ عملی دده مُوشُد و کارِ عملی از درس

کده بلده مه کلو فایده مُوکد. پنج سال پوره د پالوی درس خُو معلِمی ام

کُدَم. معلِمی بلده مه خیلی فایده کد، چُونِ انگلیسی و کمپیوتر مه پُرُمُشت

نَشُد، پیسه جم کُدَم و مردُم داری ره ام پی اُفتَدَم. وختی درسای مه خلاص شُد

و ما پیشِ خود خُو حساب کُدَم، دِیدَم که تقریباً نُه سال شُدِه که ما از

اَوغانِستان اَمَدیم.

حوالِ گِرفتو از علی حُسین

یگ روز بعد از خیلی وختا رفتُم که حوالِ علی حُسین ره بِگیرُم. دَ جایی که دَ

دو سالِ آخرِ می‌شِشْتُم از جای علی حُسین خیلی دُور بُود و نَمُوشِد که زُد-زُد

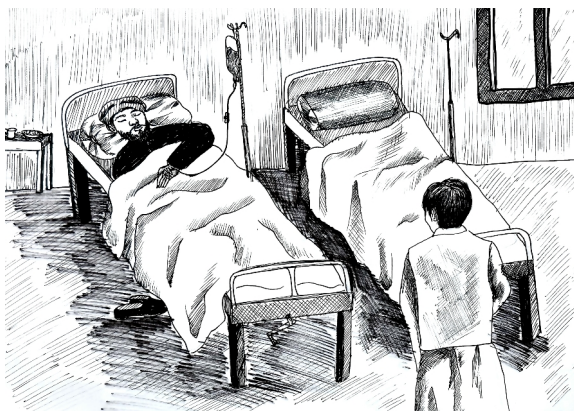
حوالِ شی ره بِگیرُم. وختی ما دَ هوتل رِسیدُم دیدُم که علی حُسین نییه؛

اوخته از شاگردای هوتل پُرسان کدُم و اونا گُفت: ”چند روز مُوشه که علی

حُسین مریض شُدِه و آلی دَ شفاخانه بَستر آسْتِه.“ خیلی غَمگی شُدُم و

آدرس شی ره گِرفته دَ موتر شِشْتُم و بُروفِ خود خُو ره دَ پالوی شی رَسندُم. دَ

اُونجی وختی دیدُم که علی حُسین دَ بِلِه چَپرکت دِراز اُفتده و هیچ کس دَ

پالوی شی نییه و

داکترای خُوب ام دَ

امزُو شفاخانه کار

نَمُونه، ما دیگه

معطل نَکُدم و رُخصت شی ره گرفته اُو ره بُردُم. ما اُو ره دَ یِگ شفاخانه
 بُردُم که داکترای شی خیلی قابل بُود و ماشین و آسبابِ پیشرفته دَشت. حالِ
 علی حُسین روز دَ روز خُوبتر شُدِه مورفت و بعد از یِگ هفته کم-کم دَ راه
 گشتو آمد. بعد از پوزده روز علی حُسین ره از شفاخانه بُر کده خانه شی
 بُردم. باچه های کُنه علی حُسین هیچ کُدم شی خانه نَبُود، چُون اونا سُون
 آسترالیا رفتُد و از رسیدِه شی ام خبر نَبُود؛ شاید مریضی علی حُسین از خاطرِ
 باچه های شی بُوده، ولِے دَزمه معلوم نَبُود. دَ هر صُورت، علی حُسین از
 مریضی خُوب شُد و دَ جانِ جور پالُوی ایال-و-بچکیچای خُو رسید. اُو دَ حق
 مه خیلی دُعا مُوکد، ولِے ای کارِ ریزِه ازمه مِهربانی ازو ره پوره نَمیتَنِست.
 ما بعد از چند دقه قد علی حُسین خُدا حافِظی کُدم و رفتُم که دَ کارای خود
 خُو رسیدگی کُتم، چُون ما چند جای دَ شفاخانه ها کار مُوکدم.

آیه و بابہ محمد علی دَ کویتہ

چند روز از مینہ تیر شد کہ یگ روز پیغامِ علی حُسین آمد کہ یگ دفعہ دَ
هوتل شی بورُم و او رہ بِنِگَرُم۔ ما کہ گبِ علی حُسین رہ ہیچ وخت دُو
نَمُوکُدُم، کار خُو رہ ایله کده راه اُفتُدُم و دَ هوتل رفتُم۔ علی حُسین مُسخندی
کده دَمِ راهِ مه آمد و گُفت: ”داکتر محمد علی، نَمُوفاُمُم کہ وخت دَشتی یا
نہ، ولے ما دَ ای روزا بے دَرگ دَز تُو ضرورت درُم، خُوب شد آمدی۔“ هر
دُوی مو یگ ترمز چای رہ گرفته دَ سایہ درخت پیشِ هوتل شِشتی و کلو دیر
قد یگدیگہ خُو از تاه و بالہ نقل کدی۔ دَمِ بیگاہ کہ هر دُوی مو قصدِ خُدا
حافظی دَشتی، دیدُم کہ یگ خاتُو و یگ مَرَد سُون هوتل مییہ۔ اوختہ دَ علی
حُسین گُفتم: ”امی نفرا اوغانستانی نییہ؟“ او مَراق کده گُفت: ”جیسل و
بَست-و-بَشِرہ شی دَ شَمو مَرَدُم مومنه۔“ و هر دُوی مو بِلند خندیدی۔ وختی
او هر دُو پیشتر آمد، دَ شان مه شد کہ هر دُوی شی آشنا معلوم موشہ؛ خُوب

صحيح كه سُون ازوا تُوخ كُدم، دِيْدُم كه آيه و بابِه مه آسته. اوخته از جاى
خُو تَتله كده باله شُدُم و خيز كده دَ دَم راه ازوا رِفْتُم. وختى دَ بيخ ازوا رسيْدُم
آيه مه مَرِه شِنَخْت و بَلَنَد كُوى كد: ”محمدعلى!“ اِى محمد على كُفتو
چيقس خوش مه آمد و بَلَدِه مه مَرِه تُو بُود. خيلى دير شُدُد كه اِى آواز نُوربند
دَ گوش مه نَمَدُد. ما دِستاي ازوا ره ماخ كُدم و اُونَا ره دَ بَغْل خُو گِرِفْتُم و هر
سِه مو دِراز بَغْل كَشى كدى. على حُسَيْن ام خود خُو ره دَز مو رَسَنَد و بعد
از منده نَبَشى و آشنايى رَفْتى سُون هوتل.

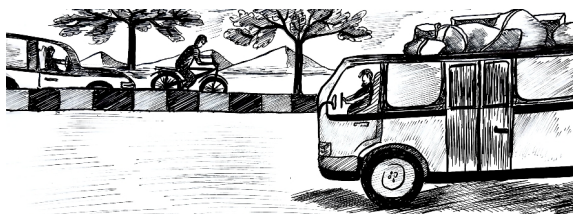
وختى مو دَ هوتل شِشتى هيچ باوَر مه نَمُوشَد كه آيه و بابِه مه دَ پاكِستو دَ
دير مه شِشته. غَيْتِيكه ما دَ بارِه آمدون ازوا پُرسان كُدم، بابِه مه كُفت:
”باچى، مو تازه از كراچى آمدے؛ آيه تُو سخت ناجور شُدُد و ما اُو ره دَ
كراچى آورده بُوْدُم. خود تُو خبرى كه دَ اوغانستان داکترِ خوب نييه. از
وختِيكه دواى داکترِ كراچى ره خورده شُكرِ خُدا حال شى خُوبتر شُدِه. دِل مو

بُود که اِمشاو دَزی هوتل بَشی و صباح قد اَوغانستان بوری. اینه، مرحمت
 خُدا شُد که تُو ره ام بعد از سال های کلو پَیدا کدی؛ آلی حال شی بیخی
 خُوب مُوشه. مو دَرو نقل مُوکدی که علی حُسین موتر ره گرفته اُورد و مو ره
 کُوی کده گُفت: ”بَیید که خانه بوری، اِمیگاه مِهمون ازمه اَسَیید.“
 اَزونجی دَ موتر سوار شُدده دَ خانِه علی حُسین رفتی و شاو ره دَ اُمونجی
 بُودی. صباح شی آیِه بابِه خُو ره گرفته دَ اُتاق خُو اَمدم و آیِه خُو ره خود مه
 دَ داکتر بُردم که دِل مه جم شُنه. شُکر خُدا داکترِ کراچی مریضی آیِه مَره خُوب
 فامیدد و دَوای شی ام دَز شی شِشتد و دیگه تشویش نَبود. بعد از یگ هفته
 هر دُوی ازوا دُو پای ره دَ یگ موزه کد که مو موری. ما کلو شله شُدَم که
 چند وختِ دیگه بِشینه، ولِی بابِه مه گُفت: ”خود تُو خبر دَری که دَ اُونجی
 صد رقم کار آسته و مو باید دَ اُونجی بَشی. اینه، تُو ام درسای خُو ره خلاص
 کدے و وخت شی رسیده که بخیر پس وطن بیی.“ ما گُفتم: ”شُمو که اِیقس

شله موشید مییم، ولے کارای مه زیاد آسته و د یگ ماه بیلہ جم کنم. شمو
بورید ما ام بخیر مییم.

پس رفتو د آوغانستان

صبح امزو روز آیه بابہ خو ره قد دل خوش سون آوغانستان ریی کدم و خود

مه پس د اتاق آمدم.

ما د اتاق قد خود

خو چرت زدُم که

ازی دیر نباید د

اینجی بشینم، بلکه باید پس وطن بورم. اوخته بار-و-پندک خو ره کم کم د

جم کدو شدُم و بعد از بیست و یگ روز تنستم که تمام چیزا ره برابر کنم.

وختی کارای مه جم شد، قد شرکتای دوا سازی گب زدُم و چند نفر ره دزوا

معرفی کدم که دوا ره بلده ازوا بدیه تا اونا دوا ره د آوغانستان ریی کنه.

وختی پگ ازی کارا شد، ما خانه علی حسین رفتُم تا قد شی خُدا حافظی
 کُنم، ولے ای خُدا حافظی بلده هر دوی مو سخت بُود. ما دَ غیتِ روز هر
 چیقِس که کوشش کُدم از قصد خُو گفته نَتَنِسْتُم؛ اوخته شاو شِشْتُم و یگ دِلَه
 صد دِل کده قصد خُو ره دَز شی گُفْتُم. ای گب مه خیلی کَلو سرِ علی حسین
 تاثیر کد. تنها اُموقس مندُد که بُگه، ”حق نَدری اوغانستان بوری.“ دِیگه
 هزار و یگ رقم دِلِل بلده مه اُورد که مَره از رفتو بِشِیمو کنه. ما که آیه و
 بابه خُو ره وعده کُدم دِیگه باید مورفْتُم. خُلاصه، صباح دَ سختی قد علی
 حسین خُدا حافظی کده سُون اُتاق خُو رفتُم و بار-و- پَنَدَک خُو ره دَ موتر بار
 کده سُون اوغانستان راه اُفتُدم و بعد از یگ سفر طُولانی دَ جایی رسیدُم که
 اَزونجی سفر خُو ره شروع کُدم. ما بعد از ده سال دَ خانه و وطن خُو امدُم و
 قوما و همسایه گو دَ دَم راه مه امد و قد تورای شَرین مَره منده نَبشی کد،
 چُون آیه و بابه مه تمام چیزا ره قد مرْدُم نَقْل کُدد. ما دِیگه اُو محمد علی

چوپون مال نبوډم، پگ مړه داکتر صاحب کُفته کوی موکد؛ ارباب جُمعه که خیلی پیر شُدد ام د منده نېشی مه امدد و هرډوی مو از دَورونای سابق نقل کده چند خنډیدی.

واز کدون ماینه-خانه و دواخانه د بازار

ما که دیگه کار مه معلوم بود دُو روز پاس از آمده خو د بازار رفتُم و دُو دکان ره د بازار بلده خو کړا گرفتُم؛ یگ شی ره بلده دواخانه و دیگه شی ره بلده ماینه خانه. ما از پاکستو کم دوا قد خود خو اُورده بوډم، امزو جد کار خو ره شروع کُم. بعد از یگ ماه آوازه مه د پگ منطقه مو تیت شد و هر کس قد یگدیگه خو موگفت: ”یگ داکتر د بازار آمده؛ بے دَرگ داکتر قابل آسته.“ ای بلده مه خیلی خوب شد، چُون ضرورت نبود که ما د هر جای رفته د مردُم بگُم که ما داکتر آستُم. امی رقم بعد از یگ سال بازار کار-و-بار مه بیخی گرم شد و مردُم ام از نگاه طبابت آسوده. مریضی اگه خیلی

پیشرفته نمُو بُود از پیش مه تیر نمُکد و ما ام شُکر خُدا دَ مُشکلِ مرُدُم
رسیدگی میتَنِسْتُم.

ناجوری بد

از بختِ بدِ مرُدُم اُمُو سالِ بے دَرَگِ یگِ ناجوری بد آمد. هرکس ره که
می گِرِفت تقریباً ده روز تَی جاگهیی مُکد و بچکیچای ریزه ره یگون شی ره
که کم-توو بُود مُوگشت. ترسِ امزُو ناجوری دَ مَنِه مرُدُم تیت شُدَد و پگ
دِست-پیچه بُود. مریضا از بس که کَلو بُود دَ ماینه خانه مه جای پای ایشته
نَبُود؛ ما مریضا ره دَ نوبت توخ مُوکدُم و بلده ازوا دَوا میدَدُم. شُکر خُدا دَوا
بلده ازوا فایده مُوکد و اُونَا دُعا و ثنا کده دَ هر جای که میرسید دَ باره ازمه
نقل کده مُوگفت: ”مرحمتِ خُدا که داکتر از قولِ خودون مو و دَ دانِ درگه
خانه مو آسته، اگه نه ای چندی مریض ره کُجا مُو بُردی؟“

تشویقِ مردُمِ بلَدِه رَی کِدونِ بچکیچا دَ مکتب

ما که ای نَقلا ره شَنِیدُم قد خود خُو گُفْتُم: ”عجب عَیتِ بیدار شُدونِ مردُم مو

آسته. ما باید از وخت خُوب اِستِفاده کُنم و گبای ضروری ره دَ گوشِ مردُم خُو

بِرِسَنم؛ امیالی اگه گوش نَکنه دیگه دَ عُمَر ام گوش نَمونه.“ ازو روز پاس هر

کس که دَ پیش مه

میمَد و مَرِه بخاطرِ

کار مه دُعا مَوکد،

ما از فرصتِ اِستِفاده

کده بلَدِه شی مَوگُفْتُم: ”ما کُدم کارِ کَنه نَکدیم، «سنگ دَ روزِ جنگِ بدرِ

مُوخوره.» ما اولادِ خودون شُمو اَسْتُم، تنها فرق ازمه قد دیگا دزی آسته که

ما سِرِ وخت دَ فِکِرِ درسِ خاندو شُدُم و از اینجی رفته درسِ خاندُم تا پس آمده

دَ خِدْمَتِ شُمو بَشُم. وختیکه ما از اینجی رَفْتُم، دَ اینجی درس و مکتبِ

خوب نبود و شُمو ام کلو شوق نداشتید که بچکیچای خوره مکتب ریی
کنید. اونه، بابِه خود مه مَرِه نَه-ایشته که مکتب بورم. اوخته ما ناچار از
اینجی دوتا کده رفتُم که درس بخانم. ما دُور از خانه و وطن خیلی عذاب
شُدُم، گشنگی ها و سختی ها کشیدُم، ولے درس خوره تکمیل کدُم. اینه،
شُمو مینگرید که درس خاندِه مه تنها بلده خود مه نَه، بلکه بلده مردُم ام
بدرد مُخوره؛ پس بیید که بعد ازی پگ مو بچکیچای خوره مکتب ریی
کنی تا ام بدرد خود خُو بُخوره و ام بدرد مردُم. کار خلاصی ندره؛ کار
هرچیکس کلو ام که بُود باید خودون مو پیش بُبری و اولادای خوره بیلی که
مکتب بوره، اگه نَه، یگ روز پشیمو موشی.

بعضی های شی گب مَرِه از تَی دِل قبول مُوکد، ولے بعضی های شی دَ پیش
مه ”خوبه-خوبه“ مُوگفت و غَیتی که ازونجی مورفت، باچه ناجور ره که تازه
از مریضی باله شُدُد از پس مال ها دَ کوه ریی مُوکد. اوخته از پس امزو نفرا

دَ یِگ قغاز پیغام نوشته کده ری بی مُوکدم که، ”او تاتی، او برار و او قوم، از
تو موشه، از خدا موشه کار امروز ره دَ صَباح نیل و باچه ره مکتب ریی کو-
خود تو شکر آدم فامیده آستی و میدنی که اولادی مو سر مو حق دره که اونا
ره مکتب ریی کنی- اگه مو اولادای خُو ره مکتب ریی نکنی پگ آغیل
بے سواد مومنه و دَ هر بخش و هر کار دِست مو دَ پیشِ مردُمای دیگه دراز
موشه- ” ما تقریباً سه ساله دَ امزی کار ادامه دَدُم تا مردُم تشویق شده
اولادای خُو ره مکتب ریی کنه- کارای خود مه خیلی کلو بُود، ولے ما دَ بله
خُو زور اُورده کار پیغام رسانی ره ام مُوکدم، چُون ای بلده مردُم مو لازم-و-
ضروری بُود- دَ دورونِ سه سال کلوتر از نیمِ مردُم اولادای خُو ره مکتب ریی
کد، ولے یگ تعدادِ ازوا هنوز ام اولادای خُو ره مکتب ریی نَموکد و دَ فکرِ
آینده ازوا نَبُود؛ ای کارِ مردُم مَره کلو رنج میدد- کسای که اولادای خُو ره
مکتب ریی کدُد، اولادای ازوا دیگه دَ فکرِ دوتا کدو سُون ایران و پاکِستان

نَبُود، بَلَكِه سِرِ شَوْقِ دَرَسِ مِیخاند تا مَکْتَبِ رِه خِلاصِ کده دَانشگاه بورِه.
اُمُو آدَمایِ کِه اُولادایِ خُو رِه مَکْتَبِ رَیی کُدد مَرِه دُعا و ثنا مُوکد و مُوگُفت:
”خَیرِ بِنَگری کِه چِیمایِ مو رِه واز کدی.“

آفت د بِلِه کِشت و کار

ازی کِه یِگ تِعدادِ مَرُدُم مو هَنوز ام اُولادایِ خُو رِه مَکْتَبِ رَیی نَمُوکد مَرِه
کَلو رَنجِ مِیدَد. ما هَمیشِه دَزی فِکِرِ بُودُم کِه چی رَقَم اُونَا رِه راضی کُنُم تا اُونَا
ام اُولادایِ خُو رِه مَکْتَبِ رَیی کنِه. از قضا اُمُو سالِ یِگ آفت د بِلِه کِشت و
کارِ مَرُدُم اَمَد و گَنَدَمَا پِیش ازی کِه خوشه کُنِه رَنگ شِی مِی گِشت و از
حاصلِ مَومَنَد. پِگِ مَرُدُم رِه سِرگَرَدُو مُوکد، چُون گُشَنگی دَ راه بُود. خِیلی
مَرُدُمَا پِیش ازمِه مِیمَد و پُرسان کده مُوگُفت: ”داکترِ صَاحِب، تُو یِگو چَل یاد
نَدَری کِه ای آفت رِه دُور کنی؟“ دَ جَوَابِ اَزوا مُوگُفْتُم: ”ما داکترِ نَباتات
نِیستُم کِه بَتَنُم ای آفت رِه دُور کُنُم؛ ما تَنها مَریضی اِنسان ها رِه مِیدَنُم و

بس- " و دَ امزُو آدمای که اولادای خُو ره مکتب ریی نَمُوکد مُوگُفْتُمْ: " اگه

شُمُو اولادای خُو ره درس خاندو ریی کَنید و هرکس رفته یگ بَخش ره که
خود شی خوش دره بَخانه ام بَدردِ خود خُو مُوخوره و ام بَدردِ مَرْدُم- اگه شُمُو

اولادای خُو ره مکتب ریی مُوکدِید، آلی دَ اینجی یگ داکتر نباتات ام

میدشتی و اُو میتَنِست که مو ره ازی آفَتِ نِجاتِ بدیه- شُمُو هیچ وخت دَ

فِکرِ آیندِه خُو نَبُودِید، بلکه همیشه دَزی فِکرِ بُودِید که باچه خُو ره اِمسال دَ

کُجا چوپو بَشَنْدُم که پیسه کلو بدیه- اُمُو بچکیچای خُو ره که سال های سال

تَش کدِید که مالای از شُمُو یا مالای یگو کسِ دیگه ره بُیره، از پیسه شی

چِقیس خیر دیدِید و چِقیس پیسه-دار شُدِید که بَتَنِید اِمسال از گُشنگی نِجات

پیدا کَنید؟ " پگ سر شی چور مومند و گبای مَره تصدِیق مُوکد- ای نَقلا دَ

دلِ مَرْدُم میَشِشت و اونا ره وادار مُوکد که از سابق کده غَوِج-تر فِکر کنه و

اولادای خُو ره مکتب ریی کنه- لیکن بعضی کسا هنوز ام توره ها ره

پُرمُشت مُوکد و دَ جای ازی که اُولادای خُو ره مکتب ریی کنه اونا ره چوپو
میشند -

خوش-بینی بلده آینده روشوتر

ای رقم نبُود که پگ دَ چُرتِ پیسه بَشه، چُون آدمای ام بُود که روز تا بیگا
کار مُوکد و شاو که خانه میمد هوش-و-رُون شی سُون اُولادای شی بُود که
درس میخانه یا نه، کارِ خانگی خُو ره نویسته مونه یا نه، دَ مکتب کامیاب
مُوشه یا نه - ای تغیرات ره که دیدم، ما دَ ای نظر رسیدم که اگه ما قد امزی
مردُما که مندگی کار ره پُرمُشت کده شاو و روز دَ چُرتِ درس خاندونِ اُولادای
خُو آسته یگجای شُنم مو زودتر دَ مقصد میرسی - امی فیکرای خُوب دَ دل مه
چرخ مُوخورد و ما قد خود خُو مُوگفتُم: ”یگ روز میرسه که مردُمای مو دَ
جای ازی که منِه خُو سر پُشت کده پُشتکی کنه سیالداری کنه، سیالداري
شی ای مُوشه که کی تنسته پگِ اُولادای خُو ره مکتب ریی کنه و اُولادای

کی د مکتب از دیگا کده نمره بلندتر گرفته و از خانه کی چند نفر دانشگاه

رفته و داکتر و انجیر و وکیل شده؟“ وختی ای فکر خو ره قد مردم نقل

مؤکدم، بعضی های ازوا دز مه بلند-بلند می خندید و مؤگفت: “داکتر

صاحب احترام تو د سر جای شی، نفس تو از جای گرم بر موشه. تو خبر

ندری که مو چی زحمتا می کشی تا که بتنی یگ لقمه نان بلده خو پیدا کنی؛

ای بلا های آسمانی که یگ سال د جان خودون مو مییه و سال دیگه د بله

کشت-و-کار مو، زندگی ره ده چند بلده مو سخت-تر کده. آلی تو بگی که

مو چی رقم میتنی اولادای خو ره مکتب ریی کنی و شاو که مندخسو از سر

کار میی د چرت بچکیچا بشی که کدم شی درس خو ره میخانه و کدم شی

نه، اگه نمیخانه از چی خاطر آسته؟

ما که د زندگی سختی زیاد کشیده بودم و مردم ام خبر دشت بسیار آسو د

جواب ازوا مؤگفتم: “اگه قصد محکم دشته بشی هر کار ره انجام دده

مِیتِنی؛ ما که از اینجی دُوتا کده رفتَم دَ خانِه بایِه مه غَیر از خودون شی
 دیگه کارگر نَبُود، ولے اُونَا زندگی خُو ره پیش بُرد و گُشنه نَمَند. ما مِیدَنُم،
 غَیتیکه ما خانه نَبُودُم آیِه و بایِه مه کَلو اعذاب شُد و ما ام دُور از خانه
 اعذاب شُدُم، لیکن آلی ام خود مه آسوده زندگی مُوَنُم و ام آیِه و بایِه مه. دَ
 آمزی آغیل خیلی امقُراغون مه آسته که بایِه شی اُونَا ره مکتب ریی نَکده و
 اُونَا بے سَواد منده؛ آلی ام خودون شی دَ اعذاب آسته و ام آیِه و بایِه شی. ما
 نَموگُم که کِشت-و-کار و مالداری کار خُوب نییه، بلکه مُوگُم بیلید که
 اولادای شُمو درس بِخانه تا بِننه اُمو کارا ره دَ طَریقَه آسوتر انجام بِدیه. اگه
 اُونَا قد درس خاندو بِننه که آفت ره از کِشت-و-کار شُمو و مَریضی ره از مالا
 و چارپایای شُمو دُور نِگاه کنه تا حاصِلِ زمین شُمو و مالا و چارپایای شُمو
 کَلو شَنه، خُوب مُوشه یا بَد؟ پس زحمت ره دَ گردون خُو بِگرید و بیلید که
 اولادای شُمو مکتب بوره تا ام خودون شی آسوده شَنه و ام شُمو.

اُمُو مَثَل راس آسته که موگه: ”جنگل تر و خُشک دره.“ بعضی کسا دَ

تورای مه گوش دده اولادای خُو ره مکتب ریی کد، ولے بعضی کسا دَ بِلَه

تورای مه خنډیده کارِ دِل خُو ره کد.

سرخوردو قد یگ چوپونِ مال

یگ روزِ جُمعه که بیکار بُودُم چکر بُر شُدُم و سَرِ بِلَه آغیل راه اُفتده رفتم تاکه

دَ سرِ کوتل رَسیدُم. غَیْتیکه کوتل ره بُر شُدُم و دَ کمارِ کوه ایسته شُدُم، دیدُم

که شیوتر یگ رمه

مال دَرُو میچره و

چوپونِ مال دَ آوازِ

بَلَنَد چار بَیتَه میخانه

و اُمُو طور خوش آسته که هیچ پُرسان نَکُو.

اُو دَ آوازِ بَلَنَد میخاند:

تَگیو شیو مورُم دِستا پسِ پُشت

هوای دُخترِ یعقُوب مَره کُشت

الا یعقُوب تُو ره دانیم خُدای تُو

دِل مَره کنده بُرده دُخترای تُو

امی چار بیت ره یگو ده دَفعه خاند، اُوقس کَلو که ما بیخی از بر کُدم. ما

قد خود خُو گُفتم: ”اگه از راستی ای بیتا ره خود شی سرُوده بَشه که باورمه

نَمُوشه، خیلی بیتای سُر برابر آسته و د رفت خُوب ام میخوانه. اگه خود شی

نَسُرُوده بَشه، اوخته بَچی ایقس کَلو ای ره خوانده موره؟“ خلاصه ای باچه

مره چرتی کد. خِرو مندیم که چی رقم کُتم؟ اگه قد بیخ ازی بورُم و پُرسان

کُتم، ای بیزو شرم موشه قد ازمه نَموگه. اگه نَرُوم دِلِ خودمه آرام نَمُوشه. پس

ما نرم نرم د پَالوی شی رفتُم و فِکر کُدم که شاید از مه شرم کنه و قد مه نقل

نَکنه، ولِ دِیدُم که نه، اُمُوطور یگ وُقره-خور باچه آسته که د سر مه هیچ

رَی نَمِیزَنَه. امی که مَرِه دِید باله شُدِه گُفت: ”داکتر سلام، چطوری؟ کُجا موری؟“

اوخته هَرْدُوی مو شِشْتِه مارَکه ره شروع کدی. از بیه-سِیه شی فامیده مُوشد که یگو چارده ساله آسته.

دردِ دِلِ جَواد

بعد از چند دقه نَقْل کدو هَرْدُوی مو دلیرتر شُدی و دَز شی گُفتم: ”کَلو بیتای نَورِبند میخانی؛ ما از بلند گوش کُدم و خیلی خوش مه آمد، امزُو خاطر دَ بیخ تُو آمدم. آلی بُگی که ای یعقوب کی آسته و دُخترِ یعقوب کی یه؟ تُو کی آستی و از کُجا یی و بابِه تُو چیزخیل نام دره؟“ او دَ جواب مه گُفت: ”نام مه جواد آسته و ما باچه حُسین-داد آستم.“ بعد از معرفی کدون خُو، باچه دَمکی که از مَرْدَم دَ بارِه مه شَنِیده بُود و از پِگِ گِبا خبر دَشت سِیده سِرِ گِبِ اصلی رفت و گُفت: ”آغای داکتر، تُو موفامی که ما نه عاشق آستم و

نه سين و سال مه د عاشق شُدو مُوخوره. تُو ميَدَنی، د پَس مال که بشی بُدون

بیت خاندو روز بیگاه نَمُوشه، چُون ما د باره دَورون چوپونی خودون شُمو ام

شَنيديدم. یگو دفعه قصد مُونم که رقم ازتو آلی دوتا کده بورم و خود خو ره

یگو طرف بِکشم، ولے چَم خو ره نَمینگرَم، چُون فکر مُونم که اگه بابِه مه گیر

کنه، مَره دُو چَک مُونه. ما آلی کَلو خُوب شُديم، چُون سالِ اوّل که مَره چوپو

شَند، ما هشت ساله بُودم و اُمُو سال کِرای مه یگ پَتی ریشقه بُود. بابِه مه

اُمُو سال ریشقه مُوسی زوار ره دُو دفعه دِرو کده بُرد و ما د جای ریشقه یگ

سال چوپون بُزغله مُوسی زوار بُودم. اُمُو سال کَلو اعداب شُدم؛ روز تا بیگاه

سُون سایه توخ مُوکدم که چی وخت سایه از کوه مُوپره که بزغله ره خانه

بُرم. بعد ازو تیرمای سالِ پیشنه قَریب سِه ماه چوپونی کدم. ”ما پُرسان

کدم: ”بچی د تیرمای سال چوپونی کدی، چَطور که یگ سال پُوره چوپو

نَبودی؟“ او کُفت: ”د امزو سِه ماه د جای کِرای خَر چوپونی کدم؛ بابِه مه

یگ آدمِ پَرار آسته، مو خَر نَدَشْتی که بابِه مه از بازار دِ پُشت شی سَودا بیرِه؛

اَزو خاطر بابِه مه مَرِه چوپو شَنده گُفت: 'اُمی جواد غَیر از ایله گشتی دیگه

کار نَدَرِه، ما سِه دانه خَر پَیدا مُونُم که از بازار سَودای زمِستو ره بیرُم و کرای

خَرو جواد دَ خانه صاحبِ هر خَر یگ ماه چوپونی کنه. 'اوخته ما سِه ماه

چوپونی کُدم و از خاطری که تیرمای سال کَلو یخ بُود خیلی اعذاب شُدُم."

گبای اَزو باچه اُمُطور دَ سر مه تاثیر کد که اُمو خاطره های دَورون

بچکِچِگی و چوپونی یگ دَ یگ از پیش چیم مه تیر شُد. گبای جواد

اُمُطور دِل مَرِه دَ درد اُورد و بِلَدِه شی غَمگی شُدُم که خود خُو ره ای گل

نَمیتِنِسْتُم و کُتوک مَرِه کوئیو میگرفت، ولے خود خُو ره اِداره مُوکُدم. گبای

جواد رقم شَیخ سُرخ کده بُود که مغزِ سر آدمه سُلَاح مُوکد، دِلِ آدمِ تنّا سوختو

نَمُوکد، بیخی جورمله مُوشُد. ما خود خُو ره دَ جای جواد قرار دَدِه نَمیتِنِسْتُم،

چُون جواد باچه یگ دیغو بُود و بابِه ازمه زمی دَشت. بَینِ آدمای زمی تُو و

بے زمی کَلو فَرَق بُود و آدمای بے زمی می تنست که ای فَرَق ره بُفامه و دَرک
کنه، نَه ما که باچه یگ آدمِ زمی تُو بُودُم۔ اوَمروز فامیدُم که غَیتی باچه یگ
آدمِ بے زمی بَشی، دُو برابرِ باچه آدمِ زمی تُو باید اعدابی ها ره قَبُول کنی۔
دیگه هیچ کار که نَمَند باچه آدمِ بے زمی باید چند ماه دَ جای کِرای خَر چوپو
بَشه۔

راهِ حلِ بَلَدِه مُشکِلَاتِ مَرَدُم

اوخته بازوی خُو ره دَ بَغَلِ کوه تکیه دَدُم و چند دقه ره سُون جواد توخ کَدُم و
دَ باره جواد فِکر کَدُم و قد خود خُو گُفْتُم: ”اگه آدم دَ جای بابِه جواد بَشه چیز
کار کنه؟ وختی زندگی پُشت خُو ره سُون آدم تاو بدیه، دَ اندازِه که مجبور
شَنی باچه هشت سالِه خُو ره سِه ماه دَ جای کِرای خر چوپو بَشَدَنی، چیز کار
کده میتنی؟ ما یقین دَرُم که بابِه جواد ام رَقم دیگه آتِه ها باچه خُو ره دوست

دَشْتِه، وَلِے مَجْبُور بُودِه کِه باچِه هِشت سالِه خُو رِه چوپو بِشَنَدَنِه. اِی نَقْلای
 جَواد مَرِه دَ عَوْجی زِندگی بُرد و تَجَرِبِه مَرِه دَ بارِه زِندگی دِیگِه اَم کَلوتر کد."

قِصه کُوتا، ما قَد جَواد خُدا حَافِظی کَدِه پَس سُون خانِه اَمْدَم و سِیدِه دَ
 مِهمون خانِه رِفْتم، چُون دَ اُونجی کَس نَبُود. ما دَ مِهمو خانِه رِفْتِه سَر خُو رِه
 دَ بِلِه تَی-سَری ایشْتُم و دَ چَرْتِ جَواد و زِندگی بابِه شی و بابِه جَواد های دِیگِه
 کِه شاید وَضْعیت شی بَدتر از بابِه جَواد بَشِه رِفْتم. ما از تاه و بِلند، دُور و
 نَزْدیک هر رَقم کَدُم دَ دِل مِه یِگ راهِ کُوتا نَرَسید کِه بَتَنِه مُشکِل
 زِندگی مَرْدُم رِه آسُو کَنِه، غَیر ازی کِه مَرْدُم دَرسِ بِخانِه. اَرِے، راه تَنها یِگ
 راه اَسْتِه مَرْدُم دَرسِ بِخانِه و باسَواد شُنِه و قَد قُدْرَتِ عِلَم و دَ کُومکِ پَرورِدگار
 دَ بِلِه مُشکِلاتِ زور شُنِه.

مشخصات کتاب

نام کتاب: منزل دَ منزل تا آغیل

نویسنده: حمید

رسم: سید حبیب بهزاد

چاپ کننده: مؤسسه سواد آموزی و فرهنگی آزگی

تعداد چاپ: ۱۰۰۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۲۰۲۴

نوبت چاپ: بار اول & پی دی ایف / PDF

Book information

Book Title: Manzil da Manzil ta Aghil

Writer: Hamid

Artist: Sayed Habib Behzad

Publisher: Hazaragi Literacy & Culture Organization

Printed: 1000

Date: 1402(AH)/2024(CE)

Edition: First (& pdf online)

